

Cliënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Mieke Nieuwenhuis
Mei 2011
Christelijke Hogeschool Windesheim
Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Afstudeeronderzoek
Philadelphia regio Gelderland-Noord

Titelblad

Titel	: Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!
Ondertitel	: Activiteitendraaiboek voor cliënten van Philadelphia regio Gelderland-Noord
Auteur	: Mieke Nieuwenhuis
Datum publicatie	: Mei 2011
Onderwijsinstelling	: Christelijke Hogeschool Windesheim, Zwolle
Opleiding	: Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Begeleidende docent	: Sjon van der Schepop
Opdrachtgever:	: Masja Meijer
Praktijkopleider	: Henriette Nauta
Instelling	: Stichting Philadelphia Zorg
Afdeling	: Oosterwal
Vestigingsplaats	: Lochem

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van mijn afstudeeronderzoek, waaraan ik met veel enthousiasme heb gewerkt. Dit rapport betreft het laatste onderdeel van mijn bachelor of 'Social Work', specifieke richting Sociaal Pedagogische Hulpverlening, aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken, om een aantal personen te bedanken. Allereerst wil ik iedereen bedanken die heeft meegewerkt aan dit onderzoek. Dit zijn vanuit Philadelphia, Masja Meijer, voor het faciliteren en ondersteunen van het onderzoek. Daarnaast wil ik Erna Veldhorst, praktijkopleider tot 1 januari 2011 bij regio Gelderland-Noord, bedanken voor de hulp bij het opzetten van het onderzoek en Henriette Nauta, praktijkopleider vanaf 1 januari 2011 bij regio Gelderland-Noord, voor het meelesen en alle adviezen.

Natuurlijk wil ik ook alle cliënten en medewerkers bedanken, die de moeite hebben genomen om de enquête in te vullen en terug te sturen.

Daarnaast gaat mijn dank uit naar alle stagemakelaars van de regio voor hun medewerking aan het onderzoek en de uitkomst ervan. Ook wil ik de teammanagers en docenten van ROC Aventus en het Hoornbeeck College bedanken voor hun medewerking.

Vanuit de onderwijsinstelling gaat mijn dank uit naar mijn afstudeerbegeleider Sjon van de Schepop, voor zijn inzet en adviezen.

Tot slot een speciaal woord van dank voor mijn moeder, Riet Nieuwenhuis, voor het lezen van al mijn verslagen tijdens de opleiding en natuurlijk bedank ik mijn partner, Jaco Konings, voor zijn steun en geduld tijdens de gehele opleiding.

Mieke Nieuwenhuis

Mei 2011

Samenvatting

De aanleiding tot dit onderzoek is, dat Philadelphia net als alle andere zorgaanbieders, moet bezuinigen op alles wat niet tot de primaire zorg behoort. Een brainstormgroep, bestaande uit Masja Meijer, Ronald Bührmann en Karin Kuipers, allen locatiemanager bij Philadelphia regio Gelderland-Noord, wilde daarom weten of Philadelphia haar cliënten toch leuke activiteiten aan kan bieden, die niet te veel geld kosten. Daar zouden Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages mogelijk bij ingezet kunnen worden.

Philadelphia heeft een tweeledig doel met deze opdracht. Aan de ene kant wil zij haar cliënten een leuke dag (of dagdeel) aan kunnen bieden. Aan de andere kant wil zij stagiaires kennis laten maken met de doelgroep en het werkveld. Ook wil zij graag een stageplek bieden aan maatschappelijke stages, daar zijn nu nog niet genoeg plekken voor en de inzet van deze stagiaires staat nog in de kinderschoenen.

De onderzoeksvraag is dan ook:

“Welke low budget activiteiten zijn geschikt voor de cliënten van Philadelphia regio Gelderland-Noord en hoe kunnen we Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages hierbij betrekken.”

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag, is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Deze methoden zijn: interviews, enquêtes en theoretische verantwoording vanuit de literatuur. De theorie is gericht op allerlei verschillende gebieden van de onderzoeksvraag, onder andere op de verschillende doelgroepen, activiteiten, het opzetten van een draaiboek en het begeleiden van stagiaires. De interviews zijn gehouden om erachter te komen of stagemakelaars en Mbo-scholen willen en kunnen meewerken. De enquêtes geven antwoord op de vraag, welke activiteiten cliënten zelf willen doen en wat begeleiders geschikte activiteiten vinden voor hun cliënten.

Het uiteindelijke product van dit onderzoek is een digitaal activiteitendraaiboek dat medewerkers en cliënten kunnen gebruiken, om leuke activiteiten te organiseren. In dit draaiboek staan alle activiteiten die medewerkers en cliënten opgenoemd hebben in de enquête. Per activiteit staat er beschreven voor welke doelgroep en welke leeftijd het geschikt is, hoe lang de activiteit duurt, wat de benodigdheden en kosten zijn en welke stagiaires geschikt zijn.

Eén van de conclusies uit dit onderzoek is, dat cliënten uit de verschillende doelgroepen, wel dezelfde activiteiten willen doen. Dit zijn vaak relatief eenvoudige activiteiten, zoals wandelen, knutselen en het bezoeken van een pretpark of dierentuin. Cliënten hebben bijna geen extreme wensen, zij willen gewoon de activiteiten doen, die ieder mens wel eens doet.

Cliënten zullen wel zelf de eventuele kosten moeten betalen, bijvoorbeeld het vervoer en een entreekaartje.

Een andere conclusie is, dat cliënten uit de verschillende doelgroepen, vaak een eenzelfde begeleidingsstijl vragen. Natuurlijk verschilt de begeleidingsstijl wel op een aantal punten, maar alle cliënten willen met respect behandeld worden, willen duidelijkheid en willen weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast is duidelijke en heldere communicatie heel belangrijk. Geef dus maar één boodschap per keer, vraag na of ze het begrepen hebben, maak korte zinnen en wees zakelijk in je boodschap, vooral niet te emotioneel.

Alle stagemakelaars (bemiddelaars voor de maatschappelijke stage tussen de middelbare scholen en de instellingen) zijn enthousiast en willen meewerken. Medewerkers van Philadelphia kunnen hun activiteiten invullen op de websites van de verschillende stagemakelaars en leerlingen die een maatschappelijke stage moeten lopen, kunnen hier dan op reageren.

Ook alle teammanagers en docenten van de Mbo-scholen die ik heb gesproken, zijn enthousiast, maar zij kunnen niet altijd meewerken, in verband met alle bezuinigingen. De opleidingen die wel kunnen meewerken, willen de activiteiten koppelen aan een lessenreeks, over de doelgroep. Dat houdt in, dat deze leerlingen één of twee maal per jaar een activiteit kunnen uitvoeren met de cliënten.

Dit kan dus niet op afroepbasis.

Het eindproduct van dit onderzoek, het activiteitendraaiboek, is geschikt voor alle doelgroepen en alle leeftijden, omdat het onderzoek uitwees dat de verschillende doelgroepen interesse hebben voor dezelfde activiteiten. Het is dus niet nodig om verschillende draaiboeken voor de verschillende doelgroepen te maken.

Een andere conclusie uit dit onderzoek is, dat het draaiboek digitaal moet zijn, omdat het dan gemakkelijk verspreid en aangepast kan worden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Inleiding	8
1. Aanleiding en probleemstelling	9
1.1. Aanleiding	9
1.2. Probleemstelling	9
2. Referentiekader	12
2.1. Philadelphia	12
2.2. Doelgroepen binnen regio Gelderland-Noord	13
2.3. Relevante protocollen	13
2.4. Voorwaarden van Philadelphia bij het uitvoeren van activiteiten	14
2.5. Kosten	14
3. De verschillende doelgroepen	15
3.1. Mensen met een autisme spectrumstoornis (ASS)	15
3.1.1. Aandachtspunten bij de begeleiding	16
3.2. Mensen met een lichte verstandelijke beperking (LVB)	16
3.2.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	17
3.3. Mensen met een matige verstandelijke beperking (MVB)	17
3.3.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	17
3.4. Mensen met een ernstige meervoudige beperking (EMB)	18
3.4.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	18
3.5. Ouderen met een verstandelijke beperking	18
3.5.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	19
3.6. Jongeren met een verstandelijke beperking	19
3.6.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	19
3.7. Mensen met een sterke gedragsstoornis en een lichte verstandelijke beperking (SGLVB)	19
3.7.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	20
3.8. Mensen met een sterke gedragsstoornis en een ernstige verstandelijke beperking (SGEVB)	20
3.8.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	20
3.9. Mensen met psychiatrische klachten, naast de verstandelijke beperking	20
3.9.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	21
3.10. Gezinnen waarvan ouders en/of kinderen een verstandelijke beperking hebben	21
3.10.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	21
3.11. Mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH)	22
3.11.1 Aandachtspunten bij de begeleiding	22
4. Het opzetten van een activiteit	23
4.1. Doelen van activiteiten	23
4.2. Het driefasen- of 3 x 3 stappenplan	24
5. Het opzetten van een draaiboek	26
6. Waar moet je op letten bij het begeleiden van stagiaires	28
7. Maatschappelijke stages	30
7.1. Wat is een maatschappelijke stage	30
7.2. Het doel van een maatschappelijke stage	30
7.3. Verschillende stagevormen	30

7.4. Kwaliteit van de stage activiteiten	31
7.5. Werktijden en maatschappelijke stages	31
7.6. Rol van de stagemakelaar	32
7.7. Waar moet Philadelphia aan denken bij het inzetten van maatschappelijke stages	32
8. Mbo-stagiaires	34
9. Onderzoeksmethode	35
9.1 Inleiding	35
9.2 Enquêtes	35
9.3 Gesprekken met stagemakelaars	35
9.4 Gesprekken met Mbo-scholen	36
10. Resultaten	37
10.1 Inleiding	37
10.2 Uitslag van de enquêtes	37
10.2.1 Uitslag van de enquêtes voor de cliënten	37
10.2.2 Uitslag van de enquêtes voor medewerkers	38
10.3 Uitkomsten van de gesprekken met de stagemakelaars	40
10.4 Uitkomsten van de gesprekken met de Mbo-scholen	43
10.5 De opzet van het draaiboek	46
11. Conclusie en aanbevelingen	47
11.1 Inleiding	47
11.2 Conclusies	47
11.3 Aanbevelingen	51
Literatuurlijst en praktijkbronnen	52
Bijlagen	55

Inleiding

In het voorjaar van 2010 ben ik door Erna Veldhorst, praktijkopleider van Philadelphia regio Gelderland-Noord, benaderd met de vraag of ik een draaiboek wil ontwerpen met hierin allerlei low budget activiteiten voor de cliënten van deze regio.

Door alle bezuinigingen, kan Philadelphia geen grote activiteiten meer organiseren voor haar cliënten, maar ze wil hen toch iets extra's bieden.

Daarnaast wil Philadelphia deze activiteiten laten uitvoeren door Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages. Dit heeft een tweeledig doel: cliënten hebben een leuke dag en de stagiaires maken kennis met mensen met een beperking.

Mijn onderzoeksvraag is dan ook:

“Welke low budget activiteiten zijn geschikt voor de cliënten van Philadelphia regio Gelderland-Noord en hoe kunnen we Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages hierbij betrekken.”

In dit verslag leest u dan ook hoe ik mijn onderzoek heb uitgevoerd en wat de resultaten, conclusies en aanbevelingen zijn. In de bijlage vindt u onder andere het complete draaiboek.

1. Aanleiding en Probleemstelling

1.1. Aanleiding

In het voorjaar van 2010 ben ik benaderd door Erna Veldhorst, mijn toenmalige praktijkbegeleider, met de vraag of ik voor mijn afstudeeronderzoek zou willen onderzoeken of het mogelijk is, om een draaiboek op te zetten met hierin activiteiten voor alle cliënten van regio Gelderland Noord. Deze activiteiten zouden dan uitgevoerd worden door begeleiders samen met Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages.

Zij had deze vraag gekregen van een brainstormgroep, bestaande uit Masja Meijer, Ronald Bührmann en Karin Kuipers, allen locatiemanager bij Philadelphia regio Gelderland-Noord, omdat Philadelphia geen geld meer heeft om een grootschalige activiteit op te zetten voor haar cliënten.

Ik was direct enthousiast en vond het een hele leuke en interessante opdracht.

Om de vraag helder te krijgen, heb ik een afspraak gemaakt met Masja Meijer en hebben we de doelen van deze opdracht goed doorgesproken.

Philadelphia heeft een tweeledig doel met deze opdracht. Aan de ene kant wil zij haar cliënten een leuke dag (of dagdeel) aan kunnen bieden. Aan de andere kant wil zij stagiaires kennis laten maken met de doelgroep en het werkveld. Ook wil zij graag een stageplek bieden aan maatschappelijke stages, daar zijn nu nog niet genoeg plekken voor en de inzet van deze stagiaires staat nog in de kinderschoenen.

1.2 Probleemstelling

Hieruit kwam de volgende probleemstelling:

Door alle bezuinigingen kunnen er geen (dure) activiteiten meer voor cliënten georganiseerd worden. Eerder werd er op het terrein in Brummen altijd een tent opgezet, waarin allerlei activiteiten georganiseerd werden en een artiest kwam optreden. Dit kost nu te veel geld en daarom is mij gevraagd, om een draaiboek voor activiteiten voor cliënten op te zetten.

Daarnaast is het nog onzeker hoe de bezuinigingen van het kabinet zullen uitvallen, maar het is wel zeker dat er bezuinigd gaat worden. Hierdoor zullen er in de nabije toekomst ook geen kostbare activiteiten voor cliënten georganiseerd kunnen worden.

Het probleem is dus dat Philadelphia haar cliënten wel activiteiten wil aanbieden, maar daar geen geld voor heeft. Alle extra uitgaven moeten uit de directe zorg betaald worden.

Een ander gevolg van de bezuinigingen is, dat Philadelphia haar medewerkers ook niet meer kan inzetten voor activiteiten. Deze worden niet meer vergoed.

Daarnaast krijgt Philadelphia veel aanvragen van Mbo-opleidingen en voor maatschappelijke stages. Mbo-stagiaires kunnen over het algemeen wel geplaatst worden, maar de stagiaires van de maatschappelijke stages zijn moeilijker te plaatsen. Door deze twee nu te combineren, worden er twee problemen opgelost.

Uit deze probleemstelling kwam mijn onderzoeksvraag:

“Welke low budget activiteiten zijn geschikt voor de cliënten van Philadelphia regio Gelderland-Noord en hoe kunnen we Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages hierbij betrekken.”

Om aan het eind van mijn onderzoek het antwoord te geven op deze onderzoeksvraag, ga ik beginnen met een literatuuronderzoek. Hierin onderzoek ik wat activiteiten zijn, waar ik op moet letten bij het opzetten van een draaiboek, wat de kenmerken zijn van de verschillende doelgroepen en waar we aan

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

moeten denken, bij het inzetten van de verschillende stagiaires. Ook ga ik in gesprek met de verschillende Mbo-scholen en stagemakelaars in de regio. Tot slot, benoem ik welke informatie van Philadelphia van belang is.

Daarna beschrijf ik op welke manier ik mijn praktijkonderzoek vorm ga geven en welke resultaten er uit mijn onderzoek gekomen zijn. Tot slot geef ik mijn conclusies en aanbevelingen weer.

In dit verslag komen diverse begrippen aan bod. Hieronder geef ik vast de belangrijkste begrippen weer.

Verstandelijke beperking	Een verstandelijke beperking kenmerkt zich door zowel een significante beperking van de intelligentie als van het adaptief gedrag (conceptuele, sociale en praktische vaardigheden). Voorbeelden van conceptuele vaardigheden zijn: taal, lezen en schrijven. Voorbeelden van sociale vaardigheden zijn: verantwoordelijkheid en het volgen van regels. Voorbeelden van praktische vaardigheden zijn: eten, aankleden en geldbeheer. Tenslotte manifesteert de verstandelijke beperking zich voor de leeftijd van 18 jaar. Een IQ lager dan 70 is dus wel een voorwaarde, maar niet voldoende voor de diagnose verstandelijke beperking. (Twint, 2010)
Significant	Belangrijk, betekenisvol
Adaptief gedrag	De adequaatheid van het gedrag waarmee iemand op zijn omgeving reageert.
Vrije tijd	Vrije tijd is de tijd, die men niet hoeft te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten, zoals (huishoudelijk) werk, zorg en studie.
Activiteitendraaiboek	Een draaiboek is een algemene benaming voor een medium dat refereert aan een gebeurtenis, script of evenement, waarin tot detail beschreven staat wat er gebeuren moet, welke middelen daarvoor nodig zijn en wie welke taken heeft.
Stagiaire	Iemand die nog in opleiding is en daarvoor ervaring moet opdoen of zelf kennis of vaardigheden wil verwerven die in het latere beroepsleven nodig zijn. De stagiaire werkt niet op basis van een arbeidsovereenkomst en ontvangt ook geen loon, maar een onkostenvergoeding.
Mbo-stagiaires	Een student van een Mbo-opleiding.
MaS Stagiaires	Een stagiair die een maatschappelijke stage moet lopen.

Locatiemanager	Dit is een functie binnen Stichting Philadelphia Zorg. Een locatiemanager is leidinggevende van verschillende woonvormen of dagbesteding. Hij/ zij zorgt voor een optimale continuïteit en kwaliteit van de zorg en dienstverlening.
Begeleider	Het geven van passende ondersteuning aan de cliënt op basis van de vastgelegde afspraken in het ondersteuningsplan. De ondersteuning sluit zoveel mogelijk aan bij de vraag en doelen van de cliënt.
Cliënten	Klant bij Philadelphia

2. Referentiekader

In dit hoofdstuk geef ik de missie en visie van Philadelphia weer. Mijn afstudeeronderzoek speelt zich af binnen Philadelphia en daarom vind ik het belangrijk om weer te geven, waar Philadelphia voor staat en wat mijn referentiekader is. Ook geef ik aan welke doelgroepen er binnen Philadelphia regio Gelderland-Noord zijn, welke protocollen van belang zijn en welke voorwaarden Philadelphia stelt aan het uitvoeren van activiteiten. Daarnaast ga ik in op het kostenaspect van de activiteiten.

2.1. Philadelphia

Philadelphia is een landelijke netwerkorganisatie met circa 8.200 medewerkers die in en vanuit circa 800 locaties ondersteuning bieden aan ruim 8.000 cliënten in de gehandicaptenzorg. De ondersteuning varieert van enkele uren begeleiding per week tot dagelijkse intensieve zorg, en van logeeropvang tot dagbesteding en begeleide werkvormen. (Over Philadelphia, 2010)

De visie van Philadelphia is:

Philadelphia wil er vanuit een christelijke visie aan bijdragen dat mensen met een verstandelijke beperking gelukkig kunnen zijn en het beste uit zichzelf kunnen halen.

Om dat te realiseren werken wij met vier belangrijke uitgangspunten.

- *Verantwoordelijkheid: onze cliënten zijn van ons afhankelijk. Daarom moeten we steeds het beste voor ze willen.*
- *Passie: jezelf inzetten met volle toewijding.*
- *Aandacht van mens tot mens: de bepalende factor voor de kwaliteit van de zorg. En de basis van een evenwaardige, liefdevolle relatie.*
- *Professionaliteit: voldoen aan hoge normen, werken aan specialisering en de zorg aan mensen met een verstandelijke beperking blijven verbeteren.*

We hebben oog voor de situatie en de mogelijkheden van iedere individuele cliënt en houden daar rekening mee als het gaat om zorg, wonen, werken, vrije tijd, dagbesteding en welzijn. Ook luisteren we naar wat cliënten en belangenbehartigers van onze ondersteuning vinden. In de Cliëntenraad en de Participatieraad kunnen zij daarover mee praten. (missie en visie, 2010)

Philadelphia ondersteunt de cliënt in zijn dagelijks leven. Daar hoort ook de invulling van vrije tijd bij. Het zal per cliënt verschillen, hoe deze begeleiding ingevuld zal worden. Begeleiders kunnen cliënten ondersteunen in het vinden van bijvoorbeeld een sportclub en hen ook begeleiding bieden om hier naar toe te gaan. In het weekend of op andere vrije momenten kunnen er ook dingen samen gedaan worden, maar de kosten zijn altijd voor rekening van de cliënt.

Bij cliënten met een ernstige verstandelijke beperking wordt er meer tijd besteed aan het invullen van de vrije tijd, dan bijvoorbeeld bij cliënten met een lichte verstandelijke beperking, zij kunnen dit tot zekere hoogte zelf. Het ligt dus ook aan het niveau en de mate van zelfstandigheid van de cliënt, in hoeverre hij ondersteund wordt bij vrijetijdsbesteding.

Bij Philadelphia zijn stageplekken voor relevante opleidingen zoals MMZ (Medewerker Maatschappelijke Zorg), PW (Pedagogisch Werk), SPH (Sociaal Pedagogische Hulpverlening), VZ (Verzorging) en Verpleegkunde. Zij worden begeleid door de werkbegeleider van de locatie en door de praktijkopleider van de regio. Philadelphia staat open voor stagiaires en begeleid hen daarom zorgvuldig bij hun stage.

Ik merk zelf ook in mijn werk, dat wij steeds minder activiteiten met cliënten kunnen doen, omdat daar geen geld en begeleiding voor is. Ik vind dit erg jammer omdat dit wel de extra dingen voor cliënten zijn en waardeer het initiatief van Philadelphia, om te onderzoeken of wij cliënten toch een leuke dag (of dagdeel) aan kunnen bieden met medewerking van stagiaires.

2.2 Doelgroepen binnen regio Gelderland-Noord

Philadelphia biedt ondersteuning aan alle mensen met een verstandelijke beperking of met niet aangeboren hersenletsel. In regio Gelderland-Noord zijn alle doelgroepen vertegenwoordigd. Hieronder geef ik een overzicht:

- Kinderen, jongeren en ouderen met een lichte verstandelijke beperking.
- Kinderen, jongeren en ouderen met een matige verstandelijke beperking.
- Kinderen, jongeren en ouderen met een ernstige verstandelijke beperking.
- Kinderen, jongeren en ouderen met een ernstige meervoudige beperking.
- Kinderen, jongeren en ouderen met SGLVB (sterk gedragsgestoord licht verstandelijk beperkt).
- Kinderen, jongeren en ouderen met SGEVB (sterk gedragsgestoord ernstig verstandelijk beperkt).
- Kinderen, jongeren en ouderen met ASS (autisme spectrum stoornissen).
- Kinderen, jongeren en ouderen met psychiatrische klachten, naast de verstandelijke beperking.
- Kinderen, jongeren en ouderen met Niet Aangeboren Hersenletsel.
- Mensen met een verstandelijke beperking en dementie. (Philadelphia, 2010)

2.3 Relevante protocollen

Philadelphia heeft veel verschillende protocollen. Deze heb ik allemaal bekeken en de volgende protocollen vind ik relevant:

- Cliëntvervoer.
- Bijlagen bij protocol cliëntvervoer.
- Privacy.
- Bijlagen bij protocol privacy.
- Voedselveiligheid.
- Stagiaires en leerlingen.
- Stagiaires werkprotocol.
- Gedragscode Philadelphia.
- Elektronisch communicatieverkeer en computergebruik.

Daarnaast zijn de volgende formulieren van toepassing:

- Stageformulier.
- Toestemmingsformulier audiovisuele opnamen.

Tot slot zijn onderstaande nota's ook van belang:

- Beleidsplan beroepspraktijkvorming.
- Werkplan beroepspraktijkvorming.
- Handreiking Maatschappelijke stage bij Philadelphia.
- Missie, visie en taken van Philadelphia.

Al deze protocollen, nota's en formulieren staan in de bijlage.

2.4 Voorwaarden van Philadelphia aan het uitvoeren van de activiteiten

Philadelphia wil graag activiteiten aan haar cliënten aanbieden, maar wil natuurlijk ook dat dit correct en veilig gebeurt. Daarom is het belangrijk, dat de relevante protocollen nageleefd worden en dat de selectie van stagiaires nauwkeurig gebeurt.

Daarnaast is de begeleiding van deze stagiaires belangrijk en ook de begeleiding van cliënten voor, tijdens en na de activiteit.

Om de kwaliteit van de begeleiding van stagiaires te waarborgen, zijn er praktijkopleiders werkzaam. Zij werken niet op de woningen maar houden zich helemaal bezig met het begeleiden van stagiaires. Stagiaires worden ook op de woningen en dagbesteding begeleid door een medewerker, maar krijgen daarnaast ook individuele begeleiding door een praktijkopleider.

2.5 Kosten

Alle kosten die bij de activiteit horen, zijn voor rekening van de cliënt. Soms kunnen kosten uit het budget van de locatie betaald worden, zoals knutselmateriaal, maar dat zal per locatie verschillen. In principe komen alle kosten voor rekening van de cliënt. Philadelphia heeft hier geen budget voor. Cliënten en hun vertegenwoordigers moeten van te voren op de hoogte worden gebracht van de eventuele kosten.

In het volgende hoofdstuk ga ik dieper in op de verschillende doelgroepen en wat er bij deze doelgroepen belangrijk is bij de begeleiding van activiteiten.

3. De verschillende doelgroepen

Voor alle mensen (met een verstandelijke beperking) geldt, dat zij het leuk vinden om activiteiten uit te voeren die bij hun interesses passen. Dat is dus een eerste vereiste en is ook een taak van de mensen die hen goed kennen. Daarnaast willen zij met respect behandeld worden, ongeacht wat ze wel en niet zelf kunnen. Daarnaast gelden er voor elke doelgroep specifieke factoren, waar je rekening mee moet houden, als je een activiteit uitvoert.

Philadelphia gaat in haar visie uit van de mogelijkheden van de cliënt en wil ervoor zorgen dat de cliënt het beste uit zichzelf kan halen. Wat cliënten zelf kunnen, doen ze zelf en waar ze hulp bij nodig hebben, daar krijgen ze ondersteuning bij. Ook bij het uitvoeren van activiteiten geldt deze visie. Dus cliënten die meer hulp nodig hebben bij het deelnemen aan activiteiten, krijgen dit ook en cliënten die veel zelf kunnen, doen dit ook.

Hieronder leg ik uit, wat de kenmerken zijn van elke doelgroep en waar je aan moet denken bij het uitvoeren van activiteiten met deze doelgroepen.

3.1. Mensen met een autisme spectrum stoornis (ASS)

Bij autisme wordt vaak gesproken over mensen die passen binnen het 'spectrum van autisme'. Hiermee wordt bedoeld, dat elk mens en kind met autisme uniek is. Zo bestaan er dus niet twee personen met deze stoornis die precies hetzelfde ziektebeeld hebben. Wel hebben zij een aantal overlappende gedragskenmerken, die binnen de waaier vallen van wat we autisme noemen.

Soms wordt ook gesproken van een zogenaamde Pervasieve Ontwikkelingsstoornis. Dit betekent dat de stoornis invloed heeft op de gehele ontwikkeling van de mens of het kind. Wanneer iemand binnen het spectrum valt van autistische stoornissen zijn er bijzonderheden in het gedrag op drie gebieden:

- *Communicatie.*
- *Socialisatie.*
- *Zich herhalend gedrag of spel.* (Uw vraag autismespectrumstoornissen)

Zoals bij elke doelgroep, zitten er ook bij mensen met autisme, grote verschillen. Maar er zijn wel een aantal algemene kenmerken waar ik rekening mee kan houden.

Er zijn vier symptomen kenmerkend voor autisme:

- Beperkingen in sociale interactie.
- Beperkingen in communicatie.
- Beperkingen in verbeeldend vermogen.
- Opvallend beperkte interesses.

Daarnaast is het belangrijk om structuur aan te brengen, structuur in ruimte en in tijd.

Structuur in ruimte bied je door minder prikkels te geven, de prikkels meer te ordenen visueel te maken. Structuur in tijd bied je door kleine overzichtelijke tijdseenheden en regelmaat.

Al deze kenmerken zijn belangrijk bij het opzetten van activiteiten en ik zal dus geen grote activiteiten voor deze doelgroep op gaan zetten, omdat zij dat niet zo goed aankunnen. Zij zijn beter gebaad bij kleine activiteiten, eventueel verdeeld over meerdere dagdelen.

De begeleiders die met deze mensen werken, kennen hen goed. Zij kunnen dan ook goed bepalen welke activiteit voor welke cliënt geschikt is en welke begeleiding daarbij nodig is.

3.1.1 Aandachtspunten bij de begeleiding

Als stagiaires activiteiten gaan uitvoeren met mensen met autisme dan is het goed dat ze rekening houden met de volgende aspecten:

- *Mensen met autisme hebben een grote behoefte aan veiligheid en structuur.*
- *Anticipeer op veranderingen en maak die ruim van te voren bekend.*
- *Geef duidelijke en korte instructies.*
- *Pas op met humor, mensen met autisme nemen woorden vaak letterlijk.*
- *Veel mensen met autisme hebben moeite met fysiek contact, pak ze dus niet plotseling vast.*
- *Mensen met autisme moeten sociale omgangsvormen expliciet aanleren. Leg daarom spelregels en omgangsregels regelmatig uit en doe ze voor.*
- *Mensen met autisme ontwikkelen zich langzamer dan je op grond van hun leeftijd zou verwachten, sluit daarom goed aan bij het begripsniveau.*
- *Mensen met autisme voeren vaak herhalende handelingen of rituelen uit, dit geeft hen veiligheid, onderbreek dit niet zomaar.*
- *Mensen met autisme hebben tijd nodig om te reageren op zaken, geef ze deze tijd ook.*

(Bentvelsen, 2011)

Denk tijdens de communicatie met mensen met autisme aan de volgende punten:

- *Gebruik concrete taal.*
- *Korte zinnen, niet kletsen.*
- *Wees zakelijk in plaats van emotioneel.*
- *Wees voorspelbaar en geef veranderingen tijdig aan.*
- *Communiceer één ding tegelijk.*
- *De informatieverwerking duurt wat langer, wacht dus even op een reactie.*
- *Wees duidelijk.*

(Marlis, orthopedagogische praktijk, 2009)

3.2. Mensen met een lichte verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met een lichte verstandelijke beperking hebben een IQ tussen de 50-55 en 70-75. Soms gaat men ook uit van een IQ tot 80-85, als deze mensen een lager emotioneel IQ hebben. Mensen met een LVB wonen vaak in een woonvorm met 24 uren begeleiding of wonen ambulant, dan krijgen ze een aantal uur per week begeleiding. Zij werken vaak bij een sociale werkplaats, krijgen dagbesteding of werken in een algemeen bedrijf, waarbij ze wel extra ondersteuning krijgen.

Voor mensen met een lichte verstandelijke beperking, zijn er de laatste jaren veel vormen van vrijetijdsbesteding bij gekomen. Zo is er G-voetbal (voetbal voor mensen met een beperking), zijn er clubs, kookworkshops en vakanties voor mensen met een (lichte) verstandelijke beperking. Ook gaan ze zelfstandig of begeleid een dagje uit, bijvoorbeeld naar de dierentuin.

Voor deze doelgroep is het dus van belang, om activiteiten op te zetten die ze zelf niet zo snel zullen ondernemen, of die ze niet zo snel met hun huisgenoten zullen doen, terwijl ze dat misschien wel leuk vinden. Hierbij kun je ook denken aan activiteiten, waar begeleiders niet aan toe komen, zoals een verwendagje voor de dames, het maken van seizoenversiering en een sportdag.

3.2.1. Aandachtspunten bij de begeleiding

Voor mensen met een lichte verstandelijke beperking is het belangrijk dat je de communicatie eenvoudig, duidelijk en concreet houdt. Gebruik dus geen moeilijke zinnen en vooral geen beeldspraak, dit begrijpen ze vaak niet. Geef één opdracht of boodschap te gelijk, als er iets te kiezen valt, beperk je dan tot twee of drie mogelijkheden.

Vraag regelmatig na of ze de boodschap begrepen hebben en laat ze de boodschap herhalen, zodat je dit kan controleren. Geef de LVB'er de kans om vragen te stellen en te beantwoorden, ze hebben hier soms meer tijd voor nodig.

Let ook goed op je houding en stemgebruik en laat je boodschap en je houding overeenkomen, anders begrijpt de LVB'er er niet veel van. Het is ook belangrijk dat je consequent en duidelijk bent en de LVB'er respectvol en gelijkwaardig bejegend.

3.3. Mensen met een matige verstandelijke beperking (MVB)

Mensen met een matige verstandelijke beperking hebben een IQ tussen de 35-40 en de 50-55 en hebben meer ondersteuning nodig, dan mensen met een lichte verstandelijke beperking. Ze kunnen vaak wel duidelijk maken wat ze willen en kunnen zich vaak ook zelfstandig aankleden en eten, maar hebben hulp nodig bij het bereiden van de maaltijd.

Iemand met een matige verstandelijke beperking leert door ervaring op te doen, hij moet een handeling regelmatig herhalen, voordat dit een gewoonte wordt. De persoon met de matige verstandelijke beperking komt vaak traag en houderig over, dit is het gevolg van een beperkte coördinatie.

Bij mensen met een matige verstandelijke handicap is, gelet op de ervaringsfase, sprake van associatieve en structurerende ervaringsfase. De associaties zijn hierbij, in vergelijking met mensen met een ernstige verstandelijke handicap, minder star en kunnen ze ook meer ingewikkelde zaken betreffen. Met de structurerende ervaringsfase wordt bedoeld dat de persoon met een matige verstandelijke handicap structuur kan herkennen en structuur aan kan brengen, of dat hij (de juiste) ordening kan aanbrengen in een reeks handelingen. (Stichting Daniel, 2009)

Mensen met een matige verstandelijke beperking weten wat ze leuk vinden, maar hebben hulp nodig bij het uitvoeren van die activiteiten. Ze hebben dus begeleiding nodig bij het invullen van hun vrije tijd.

Bij het uitvoeren van activiteiten is het van belang, dat je aansluit bij de interesses en mogelijkheden van de cliënt en hem helpt waar nodig. Sluit in je taalgebruik ook aan bij het niveau van de cliënt, maak korte zinnen en gebruik eenvoudige woorden. Leg stap voor stap uit wat de bedoeling is en vraag na of hij het begrepen heeft.

3.3.1. Aandachtspunten bij de begeleiding

Mensen met een matige verstandelijke beperking kunnen zich verbaal uiten, maar de woordenschat is vaak beperkt. Maar je kunt met deze mensen wel gesprekken voeren. Houd wel in de gaten dat er verschil bestaat tussen de passieve woordenschat en het actieve woordgebruik. Sommigen begrijpen veel meer dan ze zelf kunnen zeggen, maar bij anderen is het juist het tegenovergestelde het geval. Denk er daarom bij de communicatie aan dat je duidelijke, eenvoudige en korte zinnen gebruikt. De persoon met een matige verstandelijke handicap kan een redelijke mate van zelfredzaamheid bereiken. Maar de activiteiten moeten dan wel eenvoudig zijn en de cliënt moet tijdens de activiteit gestimuleerd worden, anders verslapt de aandacht.

Tot slot willen ook mensen met een matige verstandelijke beperking met respect behandeld worden.

3.4. Mensen met een ernstige meervoudige beperking (EMB)

Mensen met een ernstige meervoudige beperking hebben een IQ tussen de 20-25 en 35-40 met daarnaast nog lichamelijke beperkingen. Ook bij deze cliënten geldt dat iedereen verschillend is en dat er aangesloten moet worden bij de mogelijkheden en beperkingen van de cliënt. Voor deze cliënten geldt dat ze bij vrijwel alles geholpen moeten worden, maar sommige dingen kunnen ze zelf en die moet je ze ook zelf laten doen. Ook voor hen geldt, dat ze de regie in eigen hand houden, in hoeverre dat mogelijk is. Als ze bijvoorbeeld tussen twee dingen kunnen kiezen, dan moet je hen ook die keuze geven.

Mensen met een heel ernstige meervoudige beperking liggen vaak op een bed of in een speciale rolstoel. Ze kunnen meestal niet praten en niet lopen. Ze hebben het verstand van een baby van een paar maanden oud en vaak zien en horen ze niet goed. Ook eten en drinken gaat vaak niet goed en ze zijn incontinent. Epilepsie en autisme komen veel voor.

Ze hebben hulp en verzorging nodig bij alle dingen van het dagelijks leven, zoals wassen, eten, drinken, naar bed gaan en aan- en uitkleden.

Mensen met een ernstige meervoudige beperking, kunnen niet zomaar aan alle activiteiten deelnemen. De activiteiten moeten afgestemd zijn op hun mogelijkheden. Vaak wordt dan alleen gedacht aan zintuiglijke stimulering, maar er zijn ook andere opties namelijk, aangepaste spelletjes, artistieke en creatieve activiteiten en samen op stap gaan.

Bij lichamelijke activiteiten kun je denken aan voelen, proeven, ruiken, kijken en horen.

Bij spelletjes kun je denken aan een ballendoos en een speelmuur, bij artistieke creatieve activiteiten gaat het om muziek, drama en het maken van kunstwerken.

Samen op stap kun je overal heen natuurlijk, maar denk ook eens aan een zorgboerderij, naar de winkel of markt en zwemmen.

3.4.1 Aandachtspunten bij de begeleiding

Bij het uitvoeren van activiteiten moet rekening gehouden worden met de volgende aandachtspunten:

- Mensen met een ernstige meervoudige beperking hebben hulp nodig bij dagelijkse dingen.
- Vervoer is een belangrijk punt bij het uitvoeren van activiteiten. Zij kunnen niet zomaar overal heen en er zal dus altijd een aangepaste bus geregeld moeten worden.
- Sluit aan bij het belevingsniveau van de cliënt.
- De sfeer is net zo belangrijk als de activiteit zelf.

3.5. Ouderen met een verstandelijke beperking

De doelgroep ouderen met een verstandelijke beperking heb ik toegevoegd, omdat zij toch vragen om andere activiteiten dan jongere mensen. Onder ouderen met een verstandelijke beperking vallen alle niveaus en ook hier is het dan belangrijk, dat er aangesloten wordt bij de individuele cliënt.

Zoals bij alle activiteiten die je voorbereid, is het ook voor ouderen met een verstandelijke beperking belangrijk, dat je aansluit bij de interesses. Daarnaast moet je ook rekening houden met eventuele andere beperkingen, die door de hogere leeftijd veroorzaakt worden zoals, slechter zien, slechter horen en een afname van de fijne motoriek. Ook kunnen mensen met een beperking dementie krijgen, wat weer een andere benaderingswijze vraagt. Het is te allen tijde belangrijk, om bij de cliënt en zijn hulpvraag aan te sluiten. De vaste begeleiders weten hoe zij met hun cliënten om moeten gaan en daar kan ook altijd om raad gevraagd worden.

Deze cliënten hebben vaak problemen met hun korte termijn geheugen en vergeten dus wat ze net gehoord hebben. Het is belangrijk, om hier respectvol mee om te gaan en hen te helpen waar nodig. Mensen die in een vergevorderd stadium van dementie zijn, weten steeds meer niet meer en hebben

steeds meer hulp nodig, hier zullen activiteiten op afgestemd moeten worden.

Daarnaast is het goed, om je te bedenken wat zij vroeger leuk vonden om te doen, misschien kan dat nu ook, alleen met iets meer hulp.

3.5.1. Aandachtspunten bij de begeleiding

- Sluit aan bij het niveau van de cliënt.
- Houd rekening met een langzaam reactievermogen.
- Houd rekening met eventuele andere beperkingen, zoals slechter zien en horen.
- Sluit aan bij de interesses van de cliënt.
- Ontmoeting met anderen en sfeer is belangrijker dan de activiteit.

3.6. Jongeren met een verstandelijke beperking

Jongeren met een verstandelijke beperking heb ik apart als doelgroep genoemd, omdat zij vaak meer energie hebben en daarom ook om andere activiteiten vragen. Voor deze doelgroep geldt dat alle niveaus voor kunnen komen en dat daarop de activiteit afgestemd moet worden.

Net zoals bij alle mensen met een verstandelijke beperking, moet je ook bij jongeren met een verstandelijke beperking aansluiten bij hun interesses, niveau en mogelijkheden. Vaak zal het zo zijn, dat het actieve activiteiten zullen zijn, zodat zij hun energie kwijt kunnen. Daarnaast moeten de activiteiten uitdagend, maar niet te moeilijk zijn en vooral niet te kinderachtig.

3.6.1. Aandachtspunten bij de begeleiding

Bij het begeleiden van activiteiten voor jongeren met een verstandelijke beperking houd je rekening met de volgende punten:

- Sluit aan bij het niveau van de jongere.
- Wees respectvol en duidelijk.
- Zorg voor uitdagende activiteiten waarbij ze gestimuleerd worden en hun energie kwijt kunnen.
- Sluit aan bij de interesses van de jongere.
- Houd de communicatie concreet en duidelijk.
- Controleer of de boodschap goed is overgekomen.

3.7. Mensen met een sterke gedragsstoornis en een lichte verstandelijke beperking (SGLVB)

Dit is een zeer diverse doelgroep van mensen, die verschillende soorten problematiek en stoornissen hebben. Hierbij kun je denken aan borderline, angststoornissen en autisme spectrumstoornissen. Het lastige bij deze doelgroep is, dat zij een licht verstandelijke beperking hebben, hierdoor wordt het leven voor hen in de maatschappij moeilijk. Aan de buitenkant zie je niet dat de cliënten licht verstandelijk beperkt zijn. Dit leidt ertoe, dat deze cliënten vaak over- of onderschat worden. Vaak komt er dan probleemgedrag bij kijken, je kunt dan denken aan agressief gedrag (slaan, schoppen, schreeuwen, krabben, bijten, gooien), destructief gedrag (spullen kapotmaken), automutilatie (zelfverwondend gedrag).

Activiteiten voor deze cliënten moeten worden afgestemd op hun mogelijkheden en hun begeleiders kunnen hier een goede inschatting voor maken. Het kan zijn dat groepsactiviteiten te moeilijk voor hen zijn, en dat ze meer baat hebben bij individuele activiteiten. Ook voor deze cliënten geldt dat de activiteiten moeten aansluiten bij hun interesses, mogelijkheden en beperkingen.

3.7.1 Aandachtspunten bij de begeleiding

Denk aan de volgende punten:

- Bij een activiteit is er altijd een vaste begeleider aanwezig.
- Maak duidelijke afspraken over hoe je met elkaar en het materiaal omgaat.
- Wees helder en duidelijk in je communicatie.
- Communiceer één ding tegelijk.
- Geef veranderingen op tijd aan.
- Zorg voor kleine overzichtelijke groepen.

3.8. Mensen met een sterke gedragsstoornis en een ernstige verstandelijke beperking (SGEVB)

Ook dit is een zeer diverse doelgroep, met als verschil dat deze cliënten een ernstige verstandelijke beperking hebben (IQ 20-25 – 35-40) en dus minder zelf kunnen dan mensen met SGLVB.

Door de leerstoornissen kunnen deze cliënten moeilijker leren en daardoor moeilijker behandeld worden. Wel komen hier dezelfde soorten problematiek en stoornissen naar voren als bij SGLVB cliënten en ook probleemgedrag, zoals agressief en destructief gedrag, is aanwezig.

Activiteiten voor deze cliënten moeten goed worden afgestemd op hun mogelijkheden en interesses. Het is belangrijk dat hier een zorgvuldige afweging in wordt gemaakt, omdat een activiteit iets leuks moet zijn, en niet meer onrust voor de cliënt moet oproepen.

3.8.1 Aandachtspunten bij de begeleiding

Denk aan de volgende punten:

- Bij een activiteit is er altijd een vaste begeleider aanwezig.
- Houd rekening met het niveau van de cliënten.
- Houd rekening met de interesses van de cliënten.
- Stem je non-verbale en verbale communicatie goed op elkaar af.
- Communiceer één ding tegelijk.
- Geef verandering op tijd aan.
- Zorg voor kleine overzichtelijke groepen.
- Houd de activiteiten veilig, overzichtelijk en voorspelbaar.

3.9. Mensen met psychiatrische klachten, naast de verstandelijke beperking

Deze doelgroep noem ik bewust nog apart van de hierboven besproken doelgroepen. Psychiatrische klachten komen ook voor bij cliënten met SGLVB en SGEVB, maar ook bij cliënten zonder (sterke) gedragsstoornis. Deze cliënten hebben dan wel psychiatrische klachten, maar functioneren nog prima in de woongroep waar ze dan wonen. Voorbeelden van deze psychiatrische klachten kunnen depressies en psychoses zijn. Begeleiders op de woonvormen van deze cliënten, weten hoe zij met hun cliënt om moeten gaan.

Mensen met een verstandelijke beperking uiten psychische klachten vaak anders dan mensen zonder verstandelijke beperking. Daarom is niet altijd duidelijk dat ze bijvoorbeeld last hebben van een depressie. Het is belangrijk hier oog voor te hebben en bij vragen contact op te nemen met een gedragsdeskundige of een arts voor verstandelijk gehandicapten.

3.9.1. Aandachtspunten bij de begeleiding

Denk aan de volgende punten:

- Bij een activiteit is er altijd een vaste begeleider aanwezig.
- Wees respectvol.
- Communiceer één ding tegelijk.
- Wees duidelijk en helder in je communicatie, gebruik geen beeldspraak.
- Maak duidelijke afspraken over de activiteit, omgang met elkaar en materialen.
- Vraag regelmatig na of iedereen je boodschap begrepen heeft.
- Vraag van te voren aan de vaste begeleiders met welke zaken je rekening moet houden.

3.10. Gezinnen waarvan ouders en/of kinderen een verstandelijke beperking hebben

Binnen regio Gelderland-Noord worden er ook gezinnen begeleid, waarvan de ouders en/of de kinderen een verstandelijke beperking hebben. Deze ouders worden ondersteund bij de opvoeding van kinderen. Het komt ook voor dat de kinderen geen verstandelijke beperking hebben, maar de ouders wel. Het is een hele complexe doelgroep, waarbij goed naar de belangen van zowel ouder als kind gekeken moet worden.

De ouders hebben vaak een IQ tussen de 40 en 75 en hebben verschillende behoeften aan ondersteuning. De ene ouder heeft meer begeleiding nodig dan de ander.

Er is vaak sprake van meervoudige problemen, die kunnen te maken hebben met inconsequent opvoedingsgedrag en doordat ze geen structuur en positieve ondersteuning kunnen bieden aan hun kinderen. Daarnaast kunnen de ouders vaak niet omgaan met uitingen van boosheid en agressie van hun kinderen en reageren ze paniekerig in nieuwe of crisis situaties.

Ook komt het voor dat ze de ontwikkeling van hun kinderen onvoldoende stimuleren en hun kinderen niet goed verzorgen. Tot slot hebben deze ouders vaak moeite om beslissingen te nemen.

Wat betreft het aanbieden van activiteiten, zal hier goed gekeken moeten worden naar de interesses van zowel ouders als kinderen. Het is aan de begeleiding, om goed te kijken wat bij het desbetreffende gezin past. Natuurlijk heeft het gezin zelf ook inspraak in wat ze leuk vinden om te doen.

3.10.1 Aandachtspunten bij de begeleiding

Denk aan de volgende punten:

- Het gaat puur om het aanbieden van de activiteit, je hoeft de ouders niet te helpen bij het opvoeden.
- Begeleid de ouders en kinderen wel samen bij de activiteit.
- Wees helder en duidelijk in je communicatie.
- Vraag regelmatig na of men je begrepen heeft.
- Maak van te voren duidelijke afspraken over de activiteit, zorg dat deelnemers weten wat ze kunnen verwachten.
- Wees respectvol en gebruik geen kinderachtig taalgebruik.

3.11. Mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH)

Mensen die niet aangeboren hersenletsel hebben, hebben dit op latere leeftijd opgelopen. Zij zijn dus niet vanaf de geboorte verstandelijk beperkt en willen ook niet zo behandeld worden. Het is erg belangrijk, dat je deze mensen met respect behandelt en oog hebt voor hun beperking.

Bij het deelnemen aan activiteiten kan het zijn, dat iemand met niet aangeboren hersenletsel niet sociaal gedrag vertoont. Dit kan komen, doordat ze niet goed meer weten wat de sociale omgangsvormen zijn. Er zijn veel verschillende uitingen van niet aangeboren hersenletsel en het is bij iedereen verschillend. (Omgaan met NAH, 2010)

Een gesprek voeren kan voor mensen met NAH veel moeite kosten en denk er daarom tijdens een gesprek aan, om niet te snel te praten. Daarnaast is het beter om in gezelschap niet door elkaar heen te praten, dit is erg verwarrend. Ook is het goed om notities van het gesprek te maken, dit voorkomt verwarring achteraf.

Net zoals bij alle andere doelgroepen, is het bij mensen met niet aangeboren hersenletsel belangrijk om aan te sluiten bij de interesses en mogelijkheden van ieder individu, bij het opzetten van activiteiten. Houd er wel rekening mee dat het niet te kinderachtig is, ze hebben geen verstandelijke beperking.

3.11.1 Aandachtspunten bij de begeleiding

Denk aan de volgende punten:

- Sluit aan bij de interesses van de deelnemers.
- Sluit aan bij de mogelijkheden en onmogelijkheden van de deelnemers (vraag dit van te voren na).
- Wees respectvol en gebruik geen kinderachtig taalgebruik.
- Wees helder en duidelijk in je communicatie.
- Vraag regelmatig na of men je begrepen heeft.
- Maak van te voren duidelijke afspraken over de activiteit, zorg dat deelnemers weten wat ze kunnen verwachten.

Mensen met NAH kunnen veel verschillende klachten hebben, het is goed om hier rekening mee te houden. Voorbeelden van deze klachten zijn, moeilijk of zelf niet kunnen lopen, onduidelijk praten, problemen met kracht en controle over de handen en halfzijdige blindheid.

Daarnaast komt ook overgevoeligheid voor geluid en licht voor, net zoals hoofdpijn, slaapproblemen en concentratieproblemen. Verder kunnen ze ook last hebben van vermoeidheid, geheugenproblemen en stemmingswisselingen. Deze lijst is niet volledig, maar het mag duidelijk zijn dat er veel symptomen voor kunnen komen bij Niet-Aangeboren Hersenletsel en dat men hier rekening mee moet houden.

Alle bovenstaande doelgroepen komen voor binnen regio Gelderland-Noord van Philadelphia.

Voor al deze doelgroepen, zal ik activiteiten opnemen in het draaiboek en daarom beschrijf ik in het volgende hoofdstuk wat er nodig is bij het opzetten van een activiteit.

4. Het opzetten van een activiteit

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de doelen van activiteiten zijn en hoe het drie fasen of 3x3 stappenplan een handig hulpmiddel kan zijn bij het methodisch opzetten van een activiteit.

4.1. Doelen van activiteiten

Eerst beschrijf ik de definitie van activiteit:

Activiteit: - Een bepaalde werkzaamheid, verrichting. (Slot, 2007)

- Iets waarmee we bezig zijn, iets dat je kunt doen. (Slot, 2007)

- Werkzaamheid (procedurestap) die een persoon of organisatie (onderdeel) verricht om een handeling tot stand te brengen. Een bepaalde welomschreven hoeveelheid werk, die in een of meer stappen door een of meer personen kan worden uitgevoerd. (Slot, 2007)

Alle bovenstaande begrippen geven de definitie van activiteit weer, ik vind het tweede begrip, het meest van toepassing op mijn onderzoek. Het gaat erom, dat we cliënten een leuke activiteit aanbieden, dus iets wat ze kunnen doen. Het is geen werkzaamheid, omdat het gaat om vrijetijdsactiviteiten.

Er zijn verschillende motieven om een activiteit te gaan uitvoeren. Een paar voorbeelden zijn:

- Om samen te zijn met anderen.
- Om afleiding te vinden.
- Om leuke dingen met vrienden/ bekenden te doen.
- Om verveling tegen te gaan.
- Sociaal om te gaan met mensen en sociale vaardigheden te oefenen.

Bij veel activiteiten gaat het om het doel achter de activiteit en niet om de activiteit zelf. Het doel is gebaseerd op de behoeften van de deelnemers. Degene die de activiteit organiseert weet, als het goed is wat de behoeften van de deelnemers zijn, en past de activiteit hierop aan. Het heeft geen zin om woonactiviteiten te verzinnen voor iemand die graag een recreatieve activiteit wil doen.

Om helderheid te scheppen zijn activiteiten onderverdeeld in vier soorten:

- 1) Vrijetijdsactiviteiten of recreatieve activiteiten.
- 2) Ontwikkelings-, vormings- of educatieve activiteiten.
- 3) Zelfzorgactiviteiten of woonactiviteiten.
- 4) Arbeidsmatige activiteiten. (Laming, 2006)

Voor mijn eindproduct gaat het over vrijetijdsactiviteiten en recreatieve activiteiten en daarom ga ik daar iets dieper op in. De doelstelling van deze activiteiten is om mensen te laten ontspannen, mensen te ontmoeten en afleiding te vinden.

Het gaat er vooral om dat de cliënten een leuke dag, of dagdeel, hebben. Philadelphia wil iets extra's doen voor haar cliënten, maar dat mag, door alle bezuinigingen, niet te veel geld kosten. Door middel van het draaiboek kunnen er toch leuke activiteiten voor cliënten georganiseerd worden.

4.2. Het drie fasen- of 3 x 3 stappenplan

Om activiteiten methodisch op te zetten, is het van belang om hier grondig over na te denken en alle stappen, stap voor stap te plannen, zodat je niets over het hoofd ziet. Een handig hulpmiddel hierbij is het drie fasen- of 3 x 3 stappenplan. Dit stappenplan ziet er als volgt uit:

Fase 1: Het voorbereiden van activiteiten:

Stap 1: Het beschrijven van de beginsituatie.

Stap 2: Het formuleren van doelen.

Stap 3: Het maken van een planbeschrijving.

Fase 2: Het uitvoeren van activiteiten:

Stap 4: Het introduceren van de activiteit.

Stap 5: Het begeleiden van de deelnemers tijdens de activiteit.

Stap 6: Het afsluiten van de activiteit met de deelnemers.

Fase 3: Het evalueren van activiteiten:

Stap 7: Het maken van een productevaluatie.

Stap 8: Het maken van een procesevaluatie.

Stap 9: Het trekken van conclusies uit de evaluatie.

(Laming, 2006)

Voor mijn product zijn vooral de eerste drie stappen van belang en daarom werk ik deze drie stappen verder uit.

Bij stap 1 beschrijf ik de beginsituatie. In mijn geval was dat, toen ik de opdracht voor het afstuderen kreeg. Mij werd gevraagd of ik een activiteitendraaiboek wilde maken voor regio Gelderland-Noord van Stichting Philadelphia Zorg.

Voor ik ga beginnen, moet ik dus weten:

- Welke doelgroepen er in de regio zijn.
- Welke leeftijd cliënten hebben.
- Met welke lichamelijke beperkingen ik rekening moet houden.
- Met welke psychische beperkingen ik rekening moet houden.
- Welke sociale mogelijkheden en beperkingen ik rekening moet houden.
- Welke activiteiten cliënten leuk vinden om te doen.

Bij stap 2 moet ik ervoor zorgen, dat mijn doelen helder zijn. Een doel is datgene wat ik wil bereiken. In dit geval wil ik een draaiboek ontwerpen, waarbij medewerkers en locatiemanagers kunnen kiezen uit verschillende activiteiten, om voor hun cliënten een leuke dag (of dagdeel) te organiseren. Deze dag wordt dan uitgevoerd door Mbo-stagiaires en Maatschappelijke Stages, onder verantwoordelijkheid van een begeleider.

Een doel wat hierbij hoort is, dat het draaiboek dus voldoende verschillende activiteiten moet bevatten, zodat elke doelgroep verschillende keuzes heeft.

Bij stap 3 maak ik een planbeschrijving van hoe ik mijn doelen wil behalen. Dit kun je op twee manieren uitleggen. Als je daadwerkelijk het plan gaat uitvoeren, dan gaat dit gedeelte over hoe je de activiteit voorbereid, wat je allemaal nodig hebt. In mijn geval gaat het om het draaiboek, waarin meerdere activiteiten staan. Een aantal aspecten gelden voor beide gevallen en deze benoem ik hieronder. Er zijn drie punten waar je op moet letten, bij het opzetten van activiteiten, namelijk structuur, veiligheid en appèl, dit noem je de activiteitenanalyse.

Bij de activiteitenstructuur gaat het om opbouw, behoeften, deelnemerseisen en omgevingseisen. Als je als deze begrippen een voor een doorneemt en afwerkt, dan breng je structuur aan.

Bij veiligheid gaat het om technische veiligheid, dus de activiteit moet veilig zijn uit te voeren, en om psychische veiligheid, de deelnemer moet zich vertrouwd voelen.

Bij appèl draait het om de vraag of deelnemers aan de activiteit zich uitgenodigd voelen om mee te doen, of zij zich aangetrokken voelen tot de activiteit.

Bovenstaande begrippen zijn vooral van belang bij de uitvoering van de activiteit. Maar ook bij de opzet, moet je hier al rekening mee houden. Ik zal bij het opzetten van het draaiboek in de gaten houden dat ik bij de verschillende activiteiten de behoeften, deelnemerseisen en omgevingseisen goed verwoord worden, zodat begeleiders hier niet meer zelf achteraan hoeven. Ook de technische veiligheid zal ik in de gaten houden. Psychische veiligheid kan ik niet beoordelen, dat moeten begeleiders van de desbetreffende cliënten in de gaten houden. Begeleidingsaspecten zorgen voor veiligheid en zijn een belangrijke voorwaarde, voor het slagen van activiteiten.

Hetzelfde geldt voor appèl, dat kan ik niet voor alle cliënten uitzoeken. Daarom maak ik ook een draaiboek met veel verschillende activiteiten, zodat er voor alle cliënten wel iets bijzit, wat ze leuk vinden en wat bij ze past.

In dit hoofdstuk, heb ik beschreven wat de literatuur zegt over activiteiten en hoe ik deze informatie ga gebruiken voor het draaiboek. Philadelphia heeft in regio Gelderland-Noord allerlei verschillende doelgroepen en daarom heb ik het algemeen gehouden. Bij het daadwerkelijk uitvoeren van de activiteit, is het aan de begeleiding om te kijken welke activiteit er bij welke cliënt past.

In het volgende hoofdstuk ga ik het opzetten van het draaiboek beschrijven en hieruit kunnen de begeleiders (samen met de cliënt) een activiteit kiezen.

5. Het opzetten van een draaiboek

In dit hoofdstuk beschrijf ik hoe je een draaiboek kunt opzetten en waar je allemaal aan moet denken.

In de theorie, worden verschillende soorten draaiboeken beschreven voor het opzetten van grote activiteiten. De fases die moeten worden doorlopen, zijn hetzelfde als bij het opzetten van een activiteit (het drie fasen plan), alleen iets uitgebreider.

De eerste drie stappen, horend bij de voorbereiding zijn:

Stap 1: Het beschrijven van de beginsituatie:

- Gegevens over het organisatie initiatief.
- Gegevens over de deelnemers.

Stap 2: Het formuleren van de doelen:

- Het bepalen van de activiteitensoort.
- Het formuleren van doelen voor de deelnemersgroep.
- Het bepalen van de activiteitenkeuze.

Stap 3: Het maken van een organisatiedraaiboek:

- Algemene coördinatie.
- Secretariaat.
- Financieel beheer.
- Publiciteit.
- Programmacoördinatie. (Laming, 2006)

De eerste twee stappen heb ik ook al beschreven bij het opzetten van een activiteit en sla ik nu over. Stap drie is nu wel van belang, dus hier ga ik verder op in.

In de literatuur wordt er aangegeven, dat je voor het opzetten van een grote activiteit een werkgroep vormt en de taken die genoemd zijn bij stap 3, verdeeld over de verschillende leden. In mijn geval is dit niet aan de orde en zal ik bij de verschillende punten toelichten hoe ik dit ga uitvoeren.

Algemene coördinatie:

Bij de algemene coördinatie gaat het erom, dat de planning in de gaten wordt gehouden. Dus, worden alle werkzaamheden op tijd uitgevoerd en kom ik niet in tijdsnood. In mijn geval voer ik alle activiteiten zelf uit en houd ik dus ook zelf de planning in de gaten.

Secretariaat:

De taak van een secretaris is vastlegging van alle gegevens. Dit is vooral in het begin belangrijk bij het beschrijven van de doelgroep, het vastleggen van de doelen en het formuleren van de activiteitenkeuze.

Deze taken zal ik allemaal zelf uitvoeren. Daarnaast zou een secretaris de agenda's en notulen moeten maken van vergaderingen, maar dat is in mijn geval niet nodig.

Financieel beheer:

Bij het financiële beheer gaat het om geld. Hoeveel budget is er beschikbaar en blijf je binnen het budget tijdens de voorbereidingen en bij de uitvoering van de activiteit.

In mijn geval is het de bedoeling, dat alle activiteiten zo low-budget mogelijk worden uitgevoerd en als er toch kosten aan verbonden zijn, dan komen die voor rekening van de cliënt of de woning. De kosten die ik maak tijdens mijn onderzoek, zijn voor mijn eigen rekening.

Publiciteit:

Voor mij is van belang, dat iedereen in de regio weet dat het draaiboek er straks is en waar ze het kunnen vinden. Daarom neem ik dit op in mijn verslag.

Bij promotie is het belangrijk, dat de doelgroep nieuwsgierig wordt gemaakt en dat doe je door aandacht voor je project te vragen, de interesse op te wekken en mensen tot actie aan te zetten.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Aandacht vragen voor mijn project, kan ik op verschillende manieren doen. Ik kan een mail sturen naar de betreffende begeleiders en locatiemanagers vragen, om er op teamvergaderingen over te praten enzovoort.

Interesse opwekken is een volgende stap en dat kan ik doen door meer informatie op internet te zetten en folders uit te delen. Mensen tot actie aanzetten is het moeilijkste gedeelte en daarom moet ik het mensen gemakkelijk maken. Ik moet er dus voor zorgen, dat het draaiboek gemakkelijk te vinden is en gemakkelijk in gebruik. Praktijkopleiders kunnen het draaiboek ook onder de aandacht brengen van stagiaires, werkbegeleiders en contactpersonen van de maatschappelijke stages binnen de teams.

Programmacoördinatie:

Volgens Laming (2006, p.154) bevat het takenpakket van de programmacoördinator: de organisatie van de activiteit, beheer van materialen, bewaken programmabudget, begeleiden van medewerkers enzovoort.

Kortom, hij is verantwoordelijk voor de inhoud en de uitvoering van de activiteit.

Dit is in mijn geval niet belangrijk voor mijn onderzoek, omdat ik de activiteiten zover voorbereid, dat ze zo uitgevoerd kunnen worden. Mensen kunnen een activiteit kiezen en zien dan wat ze hiervoor moeten doen, wie ze moeten bellen, wat de kosten zijn enzovoort.

Toch is dit wel relevante informatie, omdat ik alle aspecten van het draaiboek moet doorzien.

Andere gegevens die van belang zijn:

Naast bovengenoemde punten, zijn er nog een aantal zaken van belang bij het opzetten van een draaiboek. In mijn geval zijn dat de volgende punten:

- Voor welke doelgroep is de activiteit geschikt.
- Welke stagiaires kun je gebruiken bij de uitvoering van de activiteit.
- Wie kan men bellen of mailen om deze stagiaires in te schakelen.

Philadelphia wil graag een draaiboek, waarin verschillende activiteiten voor elke doelgroep beschreven worden. Zij wil graag, dat er per activiteit beschreven wordt wat de activiteit inhoudt, welke materialen nodig zijn, wat de kosten zijn en wie je moet benaderen voor het inzetten van stagiaires.

Alle bovenstaande punten zijn belang bij het opzetten van een draaiboek en zal ik zelf uitvoeren. Deze activiteiten zullen uitgevoerd gaan worden door stagiaires en daarom beschrijf ik in het volgende hoofdstuk waar je aan moet denken bij het begeleiden van stagiaires.

6. Het begeleiden van stagiaires

Er zijn veel soorten stages. De ene stage duurt een jaar, een andere stage duurt veel korter en is een zogeheten snuffelstage, bedoeld om kennis te maken met het werkveld.

De stagiaires die een rol spelen in mijn onderzoek, zijn zeer verschillend. Het kan gaan om MMZ (Medewerker Maatschappelijke Zorg) stagiaires, die enige affiniteit met de doelgroep hebben, maar het kan ook gaan om stagiaires van andere opleidingen, die alleen een activiteit komen uitvoeren. De kans is groot, dat zij geen kennis van de doelgroep hebben. Daarnaast komen er nog maatschappelijke stagiaires, zij zijn jonger dan de Mbo-stagiaires en de kans is groot, dat zij geen kennis hebben van de doelgroep.

Bij de begeleiding moet je dus goed weten, wie je voor je hebt en wat het doel is van de stage.

Als het gaat om het uitvoeren van een activiteit, dan is het belangrijk, dat de stagiaires van te voren worden ingelicht over de doelgroep. Wat is de beperking van deze mensen en hoe ga je daarmee om. Dit kan een taak van school zijn, maar ook de medewerkers van Philadelphia kunnen hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

Daarnaast is het belangrijk, dat de stagiaire zich op zijn gemak voelt en een aanspreekpunt heeft. Het is dus belangrijk, dat iemand de contactpersoon is en dat die gemakkelijk te bereiken is.

Er moeten regelmatig gesprekken ingepland gaan worden, zodat de stagiaire vragen kan stellen en de begeleider kan vertellen, hoe hij tegen het functioneren van de stagiaire aankijkt.

En na het uitvoeren van de activiteit, moet er geëvalueerd worden. Wat ging er goed en wat zou een volgende keer anders kunnen. Hoe vond de stagiaire het zelf gaan?

Het is belangrijk, dat je de stagiaire begeleid op een manier die bij hem of haar past. Iedereen heeft een eigen leerstijl en als je wil dat iemand zo goed mogelijk kan leren, dan is het belangrijk om bij de leerstijl van de desbetreffende stagiaire aan te sluiten.

Een manier om erachter te komen, wat de leerstijl van de desbetreffende stagiaire is, is om de leerstijltest van Kolb in te vullen.

Kolb geeft vier verschillende leerstijlen weer: doeners, denkers, beslissers en bezinners.

“De doener zit tussen actief experimenteren en concreet ervaren.” (Hendriksen, 2005, pp. 28-29)

Zij kunnen zich goed aanpassen aan nieuwe situaties. Ze houden ervan om risico's te nemen, te experimenteren met nieuwe dingen en gaan gemakkelijk om met mensen. Ze zijn soms ongeduldig en dwingerig en negeren soms plannen en feiten.

“De denker zit tussen reflexief observeren en abstract conceptualiseren.” (Hendriksen, 2005, pp. 28-29)

Zij zijn een ster in het integreren in nieuwe situaties. Deze mensen vinden het belangrijk dat de theorie logisch en nauwkeurig is en zijn gericht op abstracte begrippen en concepten. Ze zijn minder gericht op het praktische gebruik van de theorie en zijn ook minder gericht op mensen.

“De beslisser zit tussen abstract conceptualiseren en actief experimenteren.” (Hendriksen, 2005, pp. 28-29)

Zij zijn gericht op eenduidige, enkelvoudige oplossingen, dus op één oplossing voor één probleem. Ze vertalen ideeën praktisch en zijn relatief gezien weinig geëmotioneerd. Ze regelen liever zaken zonder mensen dan met mensen.

“De bezinner zit tussen concreet ervaren en reflexief observeren.” (Hendriksen, 2005, pp. 28-29)

Zij zijn goed in het genereren van ideeën door middel van brainstorming. Deze mensen hebben veel verbeeldingskracht en ontwikkelen verschillende perspectieven in concrete situaties. Ze zijn geïnteresseerd in cultuur en mensen, maar ook emotioneel van aard.

Vooraf bij stagiaires die langere tijd stage lopen, is het gemakkelijk als je weet wat voor leerstijl de stagiaire heeft. Er zit bijvoorbeeld een groot verschil tussen doeners en denkers. Als je weet dat de

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

stagiaire een denker is, dan weet je dat het soms even kan duren voordat de stagiaire tot actie overgaat en als je weet dat de stagiaire een doener is, dan begrijp je ook dat hij vaak eerst wat gaat doen, voordat hij erover nadenkt. Hier kun je de begeleidingsstijl op aanpassen.

Bij het begeleiden van stagiaires die alleen een activiteit uitvoeren, kan het zijn dat zij alleen voor deze activiteit stage lopen, dus dat het kortdurend is. Je kunt niet van al deze mensen weten wat voor leerstijl zij hebben. Maar enige kennis van de leerstijlen is wel een pre.

Als je weet welke leerstijlen er zijn, kun je ze misschien herkennen bij de stagiaire en je begeleidingsstijl hierop aanpassen.

Philadelphia vindt stagiaires erg belangrijk, omdat zij een lerende organisatie wil zijn. Stagiaires kunnen zelf ervaring opdoen binnen Philadelphia en daarnaast kunnen medewerkers ook wat leren van stagiaires. Stagiaires stellen vaak vragen over zaken, die voor medewerkers vanzelfsprekend zijn. Hierdoor moeten medewerkers weer nadenken over deze zaken en worden zij zich bewuster van hun handelen.

Daarnaast nemen stagiaires hun eigen kennis mee het werk in, waar medewerkers vaak al langere tijd van school zijn en hun eigen theoretische onderlegging wat verouderd is, waardoor zij nieuwe ontwikkelingen kunnen leren van de stagiaires.

Door stagiaires in te zetten, hebben medewerkers soms meer tijd voor andere zaken, die anders langer blijven liggen. Als een stagiaire goed ingewerkt is, kan ze meedraaien en dus een deel van de taken voor haar rekening nemen. Hierdoor is er meer tijd voor andere dingen.

Daarnaast kan een stagiaire ook extra dingen doen, zoals activiteiten met cliënten.

Dit hoofdstuk ging in op het begeleiden van stagiaires in algemene zin. In het volgende hoofdstuk ga ik dieper in op de maatschappelijke stage.

7. Maatschappelijke stages

In dit hoofdstuk beschrijf ik wat een maatschappelijke stage is, wat de doelen zijn van de maatschappelijke stage en welke vormen van stage er zijn. Daarnaast ga ik in op de kwaliteit van de stage activiteiten en de werktijden voor de stagiaires. Tot slot, beschrijf ik de rol van de stagemakelaar en waar Philadelphia aan moet denken, bij het inzetten van maatschappelijke stages.

7.1. Wat is een maatschappelijke stage

Een maatschappelijke stage is, een vorm van leren buiten school. Onder het motto “Samen leven kun je leren” gaan leerlingen van het voortgezet onderwijs, zich tijdens hun opleiding belangeloos inzetten voor de maatschappij. Voor de leerlingen die in schooljaar 2011/2012 instromen geldt: zonder maatschappelijke stage geen diploma. De maatschappelijke stage duurt, voor alle opleidingen vanaf schooljaar 2011/2012, 30 uur. Hier komen de uren voor voorbereiding en afronding op school nog bij. (Kasemir, 2010)

Er zijn vele mogelijkheden bij een maatschappelijke stage, voorbeelden zijn:

- Een leuke avond organiseren voor mensen met een beperking.
- Een straatspeeldag organiseren.
- Helpen bij de training van jeugdelftallen.
- Websites bouwen.
- Rolstoelvierdaagse begeleiden.

7.2. Het doel van een maatschappelijke stage

Het doel van een maatschappelijke stage (MaS) is, dat leerlingen kennismaken met de samenleving, leren om iets voor een ander te doen en ervaren hoe het is om verantwoordelijkheid te nemen en te dragen voor iets of voor een ander. Zo leren zij omgaan met maatschappelijke belangen en deelnemen aan de samenleving. (Uffelen, 2010)

7.3. Verschillende stagevormen

Snuffelstage:

Dit is een korte stage, waarbij leerlingen even een kijkje kunnen nemen binnen het vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld een knutselmiddag met kinderen.

Actiedag of projectweek:

Een stage van een of enkele dagen achtereen, waarbij leerlingen een afgebakende klus uitvoeren voor of binnen een organisatie, bijvoorbeeld een schoonmaakactie in de wijk

Blokstage:

Een langere stage van meerdere aaneengesloten dagen, bijvoorbeeld een fietsvierdaagse begeleiden.

Lintstage:

Een stage van meerdere niet aaneengesloten dagdelen. De stage wordt in een bepaalde periode uitgevoerd. De stage loopt als een soort lint door de periode heen, bijvoorbeeld iedere woensdagmiddag helpen bij en sportvereniging.

Estafettestage:

Een stage, waarbij de leerling een periode actief is als vrijwilliger en na een vast aantal uren of dagdelen het stokje overdraagt aan de volgende leerling. De continuïteit is voor de organisatie gewaarborgd, bijvoorbeeld op de zaterdagmiddag activiteiten verzorgen en overdragen aan weer een paar andere leerlingen.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Carrouselstage:

Een groep leerlingen bedenkt een activiteit en voert deze uit binnen een organisatie en vervolgens bij een andere organisatie. De groep bezoekt op die manier nog een aantal organisaties, waarbij zij hun activiteit uitvoeren. Vervolgens komt er een nieuwe groep met een nieuwe activiteit en gaat opnieuw langs de organisaties. Voorbeelden zijn een dansworkshop of mobiel bellen en sms'en voor ouderen.

Individuele stage:

De school geeft leerlingen de opdracht, een bepaald aantal uren binnen een periode te besteden aan vrijwilligerswerk. Invulling mogen zij zelf bepalen, maar moet wel worden goedgekeurd door de coördinator van de school. (Kasemir, 2010)

7.4. Kwaliteit van stage activiteiten

Bij het inzetten van een maatschappelijke stagiaire is het belangrijk, dat zowel de kwaliteit van de opdracht voor de leerling voldoende is, maar ook dat de organisatie er echt iets aan heeft.

Voor de leerling is het belangrijk dat het leuk, leerzaam en zinvol is.

Leuk betekent: leuk voor de leerling:

- Het is een afgebakende klus.
- Met eigen verantwoordelijkheden.
- Met duidelijk resultaat.
- Het liefst ook met ruimte voor het aandragen van eigen ideeën.
- Waarbij het inzetten van kennis mogelijk is.

Leerzaam betekent: leerzaam voor de leerling:

- De leerling ziet wat van een organisatie die hij/ zij niet kent, dus maakt kennis met de organisatie.
- De leerling maakt kennis met een nieuwe doelgroep.
- De leerling leert samenwerken en sociale vaardigheden.

Zinvol betekent: zinvol voor de samenleving:

- Het werk dat gedaan wordt, levert iets op voor de medemens of gemeenschap.
- Er wordt gebruik gemaakt van de capaciteiten van de jongeren, maak hier gebruik van.

7.5. Werktijden en maatschappelijke stages

Jongeren tussen de 14 en 18 jaar komen stage lopen. Er zit nogal wat verschil tussen wat deze jongeren mogen en kunnen doen. Ook zit er verschil tussen de verschillende opleidingen en scholen. Op sommige scholen lopen jongeren alleen in het derde en vierde jaar stage, op andere scholen ook in het tweede of vijfde (havo en vwo) jaar.

Hier kom ik op terug, in hoofdstuk 11, waar ik de uitkomsten van de gesprekken met de stagemakelaars beschrijf. Er zit veel verschil tussen de verschillende plaatsen en tussen de verschillende scholen.

Iemand van 14 jaar mag voor het eerst stage lopen. Er moet dan wel aan een van de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Er moet een stageovereenkomst gesloten worden die de ouders moeten goedkeuren.
- Of: de burgemeester en wethouders moeten de plaatsvervangende leerplicht goedkeuren.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Als dit geregeld is dan mag iemand van 14 jaar stage lopen.

De stage moet aan de volgende criteria voldoen:

- Werktijden : tussen 8.00 en 19.00.
- Uren per dag : maximaal 7.
- Uren per week : maximaal 35 (inclusief eventuele lesuren).
- Pauze : na 4.5 uur werk, minimaal 30 minuten pauze aaneengesloten.
- Dagelijkse rust : minimaal 14 uur.
- Werken op zondag : nee.

Stagiaire van 15 jaar:

- Werktijden : tussen 7.00 en 19.00.
- Uren per dag : maximaal 8.
- Uren per week : maximaal 40.
- Pauze : na meer dan 4.5 uur werk, minimaal 30 minuten aaneengesloten.
- Dagelijkse rust : minimaal 12 uur.
- Werken op zondag : 4 zondagen per jaar. Zondag werken = zaterdag vrij.

Stagiaire van 16 en 17 jaar:

- Werktijden : tussen 6.00 en 22.00 OF tussen 7.00 en 23.00.
- Uren per dag : maximaal 9.
- Uren per week : maximaal 45.
- Pauze : na meer dan 4.5 uur werk, minimaal 30 minuten aaneengesloten, na meer dan 8 uur werk, 45 minuten, waarvan 30 minuten aaneengesloten.
- Dagelijkse rust : minimaal 11 uur (1 keer per week minimaal 8 uur).
- Werken op zondag : 4 zondagen per jaar. Zondag werken = zaterdag vrij.

Stagiaire van 18 jaar:

- Werktijden : geen beperkingen, dus 24 uur per dag.
- Uren per dag : maximaal 9.
- Uren per week : maximaal 45 (gemiddeld 40 uur per 13 weken).
- Pauze : na meer dan 5.5 uur werk, 2 x 15 minuten of 30 minuten. Na meer dan 8 uur werk, 45 minuten waarvan 30 minuten aaneengesloten.
- Dagelijkse rust : minimaal 11 uur (1 keer per week minimaal 8 uur).
- Werken op zondag : 9 zondagen per 13 weken.¹ (Kasemir, 2010)

7.6. Rol van de stagemakelaar

De stagemakelaar is in alle gevallen binnen regio Gelderland-Noord, ook vrijwilligerscoördinator binnen de plaats waar zij werkt. De stagemakelaar is de spin in het web, zij begeleidt zowel de leerling in het zoeken naar een geschikte stage en zij ondersteunt de organisaties die de leerlingen gaan begeleiden. Als er vragen zijn, kan de stagemakelaar altijd gebeld of gemaïld worden en zal zij helpen zoeken naar een passende oplossing.

7.7. Waar moet Philadelphia aan denken bij het inzetten van maatschappelijke stages

Om de maatschappelijke stage voor organisaties overzichtelijk te houden, zijn er een aantal punten onder elkaar gezet.

- Zet de uitleg van de stageklus kort op papier.
- Vermeld waar jongeren terecht kunnen met vragen en voor hulp.
- Laat de leerling in het begin meelopen, zo kom je snel achter de capaciteiten van de leerling.

¹ Ik ben me ervan bewust dat maatschappelijke stages komend schooljaar maximaal 30 uur duren, maar voor de volledigheid heb ik weergegeven wat de leerlingen maximaal mogen stagelopen.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

- Ga in gesprek met de leerling, om er achter te komen wat de leerling graag wil doen.
- Stel een vaste begeleider aan voor de leerling.
- Plan regelmatig een gesprek in met de begeleider van de leerling.
- Feedback vragen en geven is belangrijk.
- Geef vooral complimenten en benader fouten niet als fouten maar als verbeterpunten.
- Als het niet goed gaat, neem dan op tijd contact met school op.

Let bij het begeleiden van de leerlingen op de volgende punten:

- Hoe jonger de leeftijd, hoe meer begeleiding nodig.
- Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe zelfstandiger de jongeren kunnen werken.
- Hoe meer afgebakend de klus, hoe zelfstandiger jongeren kunnen werken.
- Bij groepsgewijze stages moet de begeleiding dicht in de buurt zijn. Jongeren kunnen gaan dollen.
- Een enthousiaste begeleider en contactpersoon vergroot de kans op een positieve beleving van de stage.
- De begeleider moet feeling hebben met jongeren.

De volgende punten zijn ook van belang:

- Een stage overeenkomst.
- Een evaluatie met de leerling.
- Een vast persoon (per regio of per locatie) die de klussen op de websites van de stagemakelaars zet en die ook het aanspreekpunt is voor de stagemakelaar. (Uffelen, 2010)

Eén van de redenen dat Philadelphia mij gevraagd heeft, om een activiteitendraaiboek op te zetten is, dat zij ook graag maatschappelijke stages willen inzetten, maar nog niet duidelijk had hoe ze dat kunnen doen. Doordat ik voor mijn onderzoeksproject ga uitzoeken, hoe we maatschappelijke stages kunnen betrekken bij het uitvoeren van activiteiten van cliënten, krijgt Philadelphia ook een beter beeld van hoe zij deze stagiaires kunnen inzetten en wat de meerwaarde kan zijn voor Philadelphia.

Leerlingen die een maatschappelijke stage uitvoeren, kunnen niet bij elke doelgroep ingezet gaan worden. Voor mensen met autisme, zal het erg verwarrend zijn als er telkens een andere stagiaire langskomt, zij zullen dit niet begrijpen. De doelgroepen sterk gedragsgestoord, licht verstandelijk beperkt (SGLVB) en sterk gedragsgestoord, ernstig verstandelijk beperkt (SGEVB) zullen ook niet geschikt zijn voor MaS stagiaires. Mensen met deze beperking zijn gebaat bij structuur en duidelijkheid en een steeds wisselende stagiaire, of een stagiaire die voor één keer langskomt, is voor hen niet duidelijk.

Maar cliënten met een ernstige meervoudige beperking (EMB), lichte verstandelijke beperking (LVB), matige verstandelijke beperking (MVB) of niet aangeboren hersenletsel (NAH) zullen het misschien wel leuk vinden als er verschillende stagiaires langskomen, die leuke dingen met hen gaan doen. Cliënten met LVb, en sommigen met MVB, kun je uitleggen dat de stagiaire maar een paar keer langskomt, of alleen voor een bepaalde activiteit. Zij stellen zich dan hierop in.

En als er bij de uitvoering van de activiteit vaste begeleiders aanwezig zijn, dan zullen mensen met EMB ook kunnen genieten van activiteiten uitgevoerd door MaS stagiaires.

In dit hoofdstuk heb ik de maatschappelijke stage beschreven en omdat ook Mbo-stagiaires activiteiten gaan uitvoeren, beschrijf ik deze stagiaires in het volgende hoofdstuk.

8. Mbo stagiaires

Binnen Philadelphia lopen stagiaires van verschillende opleidingen stage. Zij kunnen natuurlijk ingezet worden bij het uitvoeren van activiteiten voor de verschillende doelgroepen, maar ook stagiaires van andere opleidingen kunnen ingezet worden. Daarom beschrijf ik in dit hoofdstuk Mbo-stagiaires in het algemeen.

Binnen Mbo opleidingen zijn er twee leerwegen. De BBL (beroepsbegeleidende leerweg) en de BOL (beroepsopleidende leerweg).

De BBL is een combinatie van leren en werken. Als studenten deze opleiding volgen, hebben ze een baan die past bij de studie en volgen ze daarnaast één dag, of twee dagdelen, onderwijs.

De BOL is een combinatie van leren op school en in de praktijk. Leerlingen zitten ongeveer 60 procent van de tijd op school en de overige tijd maken ze kennis met het werkveld door bijvoorbeeld stages.

Voor mijn onderzoek kunnen zowel BBL als BOL stagiaires ingezet worden.

BBL stagiaires werken al en dat kan dus ook binnen Philadelphia zijn, zij kunnen als opdracht een activiteit met hun groep uitvoeren.

BOL stagiaires kunnen van school uit ook de opdracht krijgen of kiezen om binnen Philadelphia een activiteit uit te voeren. (Wat is BOL/ BBL, 2009)

Mbo stagiaires zijn al wat ouder (vanaf 17 jaar) dan leerlingen die een maatschappelijke stage uitvoeren. Zij hebben bewust gekozen voor het beroep en kunnen dus bij elke doelgroep ingezet worden, mits ze goed begeleid worden. Er zullen wel altijd cliënten zijn, waarvoor het niet goed is als er veel wisselende stagiaires ingezet worden, maar dat kunnen de vaste begeleiders van deze cliënten prima zelf bepalen.

Natuurlijk is het per stagiaire verschillend waar hij goed in is en wat hij leuk vindt.

De ene stagiaire houdt meer van verzorgen en past beter bij een EMB doelgroep. De andere stagiaire houdt meer van begeleiden en past beter bij bijvoorbeeld LVB of ambulante dienstverlening.

In al deze hoofdstukken heb ik de theorie beschreven die relevant is voor mijn onderzoek. In de volgende hoofdstukken zal ik mijn praktijkonderzoek beschrijven en ik start met een uitleg over welke onderzoeksmethoden ik gebruikt heb.

9. Onderzoekmethode

9.1 Inleiding

Om een goed draaiboek te ontwerpen, waar medewerkers mee aan de slag kunnen, heb ik ervoor gekozen om een enquête onder de medewerkers regio Gelderland-Noord te verspreiden. In deze enquête vraag ik wat voor soort activiteiten zij geschikt vinden voor hun cliënten. Ik heb ervoor gekozen om activiteiten die een hele dag duren en activiteiten die een paar uur tot een halve dag duren, te scheiden, zodat ik een goed overzicht krijg.

Daarnaast heb ik ook een enquête verspreid onder de cliënten van regio Gelderland-Noord, omdat het draaiboek voor hen bedoeld is en ik graag aan wil sluiten bij hun wensen.

Omdat ik voor enquêtes heb gekozen, doe ik kwantitatief onderzoek. Dit houdt in, dat ik cijfermatige gegevens verzamel. Ik kan aan het eind turven hoeveel medewerkers en cliënten de enquête hebben ingevuld, waar ze werken of wonen, tot welke doelgroep ze behoren of met welke doelgroep ze werken en welke leeftijd de cliënten hebben.

Daarnaast zijn er ook open vragen in de enquêtes, omdat ik het belangrijk vind dat mensen zelf nadenken over activiteiten die ze willen doen of die ze geschikt vinden voor de cliënten.

Maar ook bij deze gegevens kan ik bijhouden hoe vaak ze genoemd worden en of bepaalde activiteiten vaak genoemd worden bij dezelfde doelgroep.

Omdat Philadelphia de activiteiten wil laten uitvoeren door stagiaires, heb ik de stagemakelaars benaderd om te onderzoeken of er een samenwerking mogelijk is. Daarnaast heb ik ook contact gezocht met ROC-Aventus en het Hoornbeeck College, Mbo-scholen in de regio, om ook hier te onderzoeken of er samenwerking mogelijk is.

9.2 Enquêtes

Als eerste heb ik goed nagedacht over wat ik wilde bereiken met de enquête en ik kwam tot de conclusie dat mijn doel is om er achter te komen wat voor ideeën medewerkers en cliënten hebben over welke activiteiten ze willen doen. Daarom heb ik mijn enquête hierop gericht.

Ik heb ook algemene vragen gesteld om erachter te komen, welke medewerkers en cliënten hebben gereageerd, wat de leeftijd en het niveau van de cliënten is, zodat ik straks goed in kan schatten welke activiteit voor welke doelgroep geschikt is.

9.3 Gesprekken met stagemakelaars

Tot 1 januari 2011 was Erna Veldhorst mijn praktijkbegeleidster vanuit Philadelphia en zij heeft mij in het najaar van 2010, de naam van de stagemakelaar uit Zutphen gegeven. Met haar heb ik contact via de mail opgenomen en we hebben een gesprek gehad over de mogelijkheden tot samenwerking.

Van de stagemakelaar uit Zutphen, heb ik vervolgens de namen van de andere stagemakelaars uit de regio gekregen. Ook met hen heb ik via de mail contact opgenomen en met alle stagemakelaars ben ik in gesprek gegaan over de mogelijkheden tot samenwerking.

De uitwerking van deze gesprekken staat in hoofdstuk 10.3.

9.4 Gesprekken met Mbo-scholen

Op de site van ROC Aventus heb ik het algemene telefoonnummer van deze school gevonden en ik heb hen gebeld met de vraag, wie ik moest benaderen voor mijn onderzoeksvraag. Ik heb contact gehad met de afdeling in Zutphen, Deventer en Apeldoorn. In Zutphen heb ik telefonisch contact gehad met een medewerker van PR &Communicatie Gezondheid en Welzijn en zij heeft mij via de mail verschillende namen en mailadressen gegeven van de relevante opleidingen.

Daarnaast heb ik contact opgenomen met het Hoornbeeck College in Apeldoorn. Nadat ik telefonisch contact had gezocht, heb ik een mailadres van de desbetreffende docent gekregen en heb ik contact met hem opgenomen.

Wat dit alles opgeleverd heeft beschrijf ik in hoofdstuk 10.4.

10. Resultaten

10.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geef ik de uitkomsten van mijn onderzoek weer. Ik begin met de uitkomsten van de enquête en daarna beschrijf ik hoe de gesprekken met de stagemakelaars zijn verlopen. Vervolgens geef ik aan hoe de contacten met de Mbo-scholen zijn verlopen en tot slot geef ik aan, hoe het draaiboek eruit komt te zien.

10.2 Uitslag van de enquêtes

Er zijn enquêtes verstuurd naar cliënten en medewerkers van Philadelphia regio Gelderland-Noord. Eerst zijn de uitkomsten van de enquête voor de cliënten beschreven en daarna de uitkomsten van de enquête voor de medewerkers.

In beide enquêtes is onderscheid gemaakt tussen grote en kleine activiteiten. Grote activiteiten duren een hele dag en kleine activiteiten duren een halve dag of korter.

10.2.1 Uitslag van de enquêtes voor de cliënten

Alle enquêtes zijn verspreid onder de locatiemanagers, maar ik weet niet of elke locatiemanager de enquêtes ook daadwerkelijk heeft doorgestuurd naar medewerkers. En of medewerkers op hun beurt de enquête aan cliënten hebben gegeven.

Daarom ga ik uit van het aantal cliënten dat op de locaties wonen, waarvan ik ook daadwerkelijk enquêtes heb terug gekregen. Voor de duidelijkheid heb ik de enquête voor cliënten vragenlijst genoemd, daarom spreek ik verder in dit hoofdstuk van vragenlijst.

Van negen verschillende locaties heb ik in totaal 27 vragenlijsten teruggekregen, waaraan 46 cliënten hebben meegewerkt. Op deze locaties wonen in totaal 135 cliënten. Dit betekent dat 34,1% de vragenlijst heeft ingevuld en teruggestuurd.

Omdat niet alle cliënten geschreven tekst goed begrijpen, heb ik ook een picto vragenlijst gemaakt.

Hierop stonden dezelfde vragen, alleen eenvoudiger en met behulp van picto's.

De originele vragenlijst is 20 keer door de respondenten ingevuld en de picto vragenlijst 7 keer.

Cliënten konden er voor kiezen of ze de vragenlijst alleen of met een groepje wilden invullen.

20 cliënten hebben ervoor gekozen om de vragenlijst individueel in te vullen, de overige 7 vragenlijsten zijn door groepjes ingevuld, variërend van 2 tot 6 personen. Bij 1 groepje was het onbekend hoeveel cliënten er hebben meegewerkt aan het invullen van de vragenlijst.

Bij de uitwerking van de enquêtes, ga ik uit van het aantal respondenten dat de enquête heeft ingevuld. Dus als drie respondenten één enquête hebben ingevuld, dan tel ik hun mening drie keer.

Bij de enquêtes waarbij onbekend is hoeveel respondenten er aan hebben meegewerkt, ga ik uit van één mening.

In totaal ga ik dus uit van 46 respondenten.

De grootste groep cliënten (69.5%) zijn tussen de 21 en 60 jaar. De kleinste groep (4.3%) is tussen de 0 en 20 jaar en 13.1% is 60 jaar of ouder. Van 13.1% is de leeftijd onbekend.

Cliënten hebben 24 verschillende grote activiteiten opgenoemd. Een dag naar de dierentuin is verreweg het meest favoriet, deze activiteit wordt 36 keer genoemd. Ook een bezoek aan een pretpark (27 keer), touren met de bus (25 keer) en naar de bioscoop (24 keer) staan hoog op het verlanglijstje. Cliënten hebben 53 verschillende kleine activiteiten opgenoemd. Fietsen is verreweg het meest favoriet en wordt 34 keer genoemd. Maar ook bowlen (27 keer), spelletjes spelen (24 keer), zwemmen (24 keer) en knutselen (21 keer) behoren tot de activiteiten die cliënten erg leuk vinden om te doen.

Bij het verwerken van de vragenlijsten heb ik ook onderzocht naar welke doelgroep welke activiteit graag zou willen doen. Hierbij valt op dat zowel bij de grote, als bij de kleine activiteiten, mensen met een lichte verstandelijke beperking en mensen met een autisme spectrum stoornis, verreweg de meeste activiteiten wel zouden willen doen. Ook jongeren, en in iets mindere mate, ouderen geven aan dat ze veel activiteiten zouden willen uitvoeren. Bij verreweg de minste activiteiten geven mensen met een matige meervoudige beperking aan, deze te willen uitvoeren. Ook mensen met een matige verstandelijke beperking geven weinig verschillende activiteiten aan.

Naast het bekijken van welke doelgroep, welke activiteit zou willen doen, heb ik ook gekeken naar welke leeftijdscategorie welke activiteit zou willen doen. De cliënten in de leeftijdscategorie van 21 tot 40 jaar oud, zouden 15 van de 24 grote activiteiten wel uit willen voeren. En van de cliënten in de leeftijdscategorie van 41 tot 60 zouden 12 van de 24 grote activiteiten wel willen doen. De cliënten in de leeftijdscategorie van 0 tot 20 geeft aan maar 5 van de grote activiteiten uit te willen voeren en bij de cliënten van 60 jaar en ouder, zijn dat er maar 4.

Wat betreft de kleine activiteiten, hierbij geven de cliënten tussen 41 en 60 jaar oud aan, dat ze 36 van de 53 verschillende activiteiten willen uitvoeren. Cliënten tussen 21 en 40 willen ook een heel aantal van de verschillende activiteiten uitvoeren, namelijk 30 van de 53. Maar cliënten van 60 jaar en ouder en cliënten van 0 tot 20 jaar, geven veel minder activiteiten aan, respectievelijk 13 en 7 van de 53 verschillende activiteiten.

Bij het laatste punt in deze vragenlijst, konden cliënten opmerkingen en ideeën weergeven. 18 cliënten maakten hier geen gebruik van, maar vijf cliënten schreven dat ze het een leuke vragenlijst vonden.

Al deze uitkomsten staan uitgebreid beschreven in de bijlage.

10.2.2. Uitslag van de enquêtes voor de medewerkers

Alle enquêtes zijn verspreid onder de locatiemanagers, maar ik weet niet of elke locatiemanager de enquêtes ook daadwerkelijk heeft doorgestuurd naar medewerkers. Daarom ga ik uit van het aantal medewerkers dat op de locaties werkt, waarvan ik ook daadwerkelijk enquêtes heb terug gekregen.

Van twaalf verschillende locaties heb ik 20 enquêtes teruggekregen.

Op deze locaties werken in totaal 131 medewerkers en daarvan heeft 15.8% de enquête ingevuld en opgestuurd.

In totaal werken er in regio Gelderland-Noord 511 medewerkers op woonlocaties en dagbesteding. Waarvan er dus 20 een enquête hebben teruggestuurd. Dit is 3.9% van alle medewerkers.

In de enquête is gevraagd met welke doelgroep de medewerkers werken en op 11 van de 12 locaties geven medewerkers aan dat zij met mensen met een autisme spectrum stoornis werken. Daarnaast

werken op 7 locaties medewerkers met mensen met een lichte verstandelijke beperking.

Op 4 locaties werken medewerkers met mensen met een matige verstandelijke beperking en op 3 locaties werken medewerkers met mensen met jongeren en ouderen.

De doelgroepen sterk gedragsgestoord licht verstandelijk gehandicapt en mensen met een ernstige verstandelijke beperking komen maar op 2 locaties voor. Cliënten met Niet - Aangeboren Hersenletsel zijn er maar op 1 locatie.

In totaal verblijven er 111 cliënten op de 12 verschillende locaties. De grootste groep (43.2%) van hen is tussen de 21 en 40 jaar oud en 37.8% is tussen de 41 en 60 jaar oud. De kleinste groep (9.1%) is 60 jaar of ouder en 9.9% is tussen de 0 en 20 jaar.

Medewerkers hebben in totaal 26 verschillende grote activiteiten opgenoemd, die zij geschikt vinden voor hun doelgroep. Een bezoek aan de dierentuin wordt het meeste opgenoemd, 12 keer. Maar ook een bezoek aan een pretpark (8 keer), winkelen (6 keer) en naar een bioscoop of museum gaan (beide 5 keer) scoren goed.

Medewerkers vinden 43 verschillende kleine activiteiten die geschikt voor hun doelgroep. Wandelen wordt het meest opgenoemd, 13 keer. Maar ook spelletjes spelen (10 keer), fietsen en knutselen (beide 9 keer) en zwemmen (7 keer) zijn populair.

Medewerkers vinden de meeste grote activiteiten (24 van de 26) geschikt voor mensen met een autisme spectrum stoornis en 21 van de 26 activiteiten geschikt voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. Jongeren kunnen volgens hen aan 19 van de 26 activiteiten deelnemen en mensen met een matige verstandelijke beperking aan 12 van de 26 activiteiten. Mensen met een sterke gedragsstoornis en een lichte verstandelijke beperking kunnen aan 7 van de 26 activiteiten deelnemen en ouderen aan 6 van de 26 activiteiten.

Voor de overige doelgroepen vinden de medewerkers de genoemde activiteiten minder geschikt. Mensen met Niet – Aangeboren Hersenletsel kunnen volgens hen aan 5 van de 26 activiteiten deelnemen en mensen met een ernstige verstandelijke beperking aan 3 van de 26 activiteiten. Medewerkers geven voor mensen met een ernstige meervoudige beperking aan dat zij alleen naar de dierentuin kunnen, dus maar aan 1 activiteit kunnen deelnemen.

De meeste kleine activiteiten vinden medewerkers geschikt voor mensen met een lichte verstandelijke beperking (38 van de 44 activiteiten), of voor mensen met een autisme spectrum stoornis (35 van de 44 activiteiten). De overige doelgroepen vinden zij minder geschikt voor de kleine activiteiten. Volgens medewerkers kunnen mensen met een matige verstandelijke beperking aan 13 van de 44 activiteiten deelnemen en mensen met een sterke gedragsstoornis en een lichte verstandelijke beperking aan 12 van de 44 activiteiten.

Mensen met Niet – Aangeboren Hersenletsel en ouderen kunnen volgens medewerkers aan 10 van de 44 activiteiten deelnemen en mensen met een ernstige verstandelijke beperking aan 8 van de 44 activiteiten. Mensen met een ernstige meervoudige beperking kunnen volgens medewerkers aan de minste activiteiten deelnemen, aan 5 van de 44 activiteiten.

De meeste van de grote activiteiten zijn, volgens medewerkers, geschikt voor mensen in de leeftijdscategorieën 21 tot 40 jaar (24 van de 26 activiteiten) en 41 tot 60 jaar (21 van de 26

activiteiten). Medewerkers vinden 18 van de 26 activiteiten voor mensen in de leeftijd van 0 tot 20 jaar en 6 van de 26 activiteiten geschikt voor mensen van 60 jaar of ouder.

Van de kleine activiteiten vinden medewerkers verreweg de meeste activiteiten (40 van de 44 activiteiten) geschikt voor mensen tussen de 21 en 40 jaar oud. Ook vinden medewerkers veel activiteiten geschikt voor mensen tussen de 0 en 20 jaar (30 van de 44 activiteiten) en voor mensen tussen de 41 en 60 jaar (28 van de 44 activiteiten). De medewerkers vinden de minste activiteiten geschikt voor mensen van 60 jaar en ouder (12 van de 44 activiteiten).

In de enquête is er ook aan medewerkers gevraagd welke kosten zij denken te maken bij de verschillende activiteiten. Hierbij kun je denken aan kosten voor vervoer, entree, materiaal, ingrediënten, eten en drinken, huur apparatuur, kosten organisatie of geen kosten.

Bij de grote activiteiten geven de medewerkers het meeste aan dat er kosten voor vervoer en entree gemaakt moeten worden. Kosten voor ingrediënten komen niet voor.

Bij de kleine activiteiten geven medewerkers het meeste aan dat er geen kosten verbonden zijn aan activiteiten en als er toch kosten zijn, dan gaat dit meestal om materiaal of vervoer.

In de enquête wordt ook gevraagd of medewerkers het activiteitendraaiboek zouden gaan gebruiken en 95% geeft aan dit wel te gaan doen. De 5% die het draaiboek niet zou gaan gebruiken geeft als reden dat de bijzondere hulpvraag van de cliënten reden is om eigen vrijwilligers te vragen om activiteiten uit te voeren met cliënten.

Medewerkers die het draaiboek wel willen gaan gebruiken, geven aan dat ze dit vooral doen om tips en ideeën op te doen. Ook geven ze aan het draaiboek te gaan gebruiken voor extra handen bij uitstapjes of om het overzicht te houden.

Al deze uitkomsten staan uitgebreid beschreven in de bijlage.

10.3 Uitkomsten van de gesprekken met de stagemakelaars

Marian van Uffelen, stagemakelaar Zutphen:

Op 8 oktober 2010 heb ik een oriënterend gesprek gehad met Marian. Op dat moment wist ik nog erg weinig van maatschappelijke stages en zij heeft mij verteld hoe dit in zijn werk gaat. Daarnaast heeft ze mij veel informatie meegegeven. Ook heb ik van haar de namen van stagemakelaars uit Apeldoorn, Brummen, Voorst en Lochem gekregen.

Marian is vrijwilligerscoördinator in Zutphen en daarnaast is ze stagemakelaar voor de scholen en bedrijven in Zutphen en omgeving.

Haar functie als stagemakelaar houdt in, dat zij de contactpersoon is tussen de scholen en de instellingen.

Afspraken

We hebben afgesproken dat ik straks het draaiboek naar haar mail en dat zij het op de site gaat zetten, zodat leerlingen stages kunnen uitkiezen. Leerlingen kunnen dan bij haar aangeven, dat ze belangstelling hebben voor een bepaalde stage en Marian geeft dit dan door aan de desbetreffende instelling.

Marian gaf nog wel aan, dat ze graag een vaste contactpersoon wil van Philadelphia. Dit maakt het voor haar overzichtelijker.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Adviezen

Ze geeft nog aan, dat ik bij maatschappelijke stages onderscheid moet maken in opleiding en leerjaar. Maatschappelijke stagiaires kunnen ook een onderdeel zijn van de opdracht van Mbo-stagiaires. En voor passende stages, denk dan ook aan de seizoenen, knutselwerken.

Agnes Obbink, stagemakelaar Lochem:

Op 9 december 2010 heb ik een gesprek gehad met Agnes.

Agnes is de vrijwilligerscoördinator voor Lochem en omgeving en daarnaast is zij stagemakelaar. Dit houdt in, dat zij de contactpersoon is voor de middelbare school en de instellingen.

Ook van Agnes heb ik informatie meegekregen over de maatschappelijke stage.

Afspraken

Als Philadelphia een activiteit voor haar cliënten wil organiseren, en daar maatschappelijke stages bij in wil zetten, dan kan zij een soort vacature op de site plaatsen. In deze vacature moet alle relevante informatie vermeldt worden. Leerlingen kunnen reageren op deze vacature en als ze dat doen, dan gaat er een melding naar Philadelphia en naar school. Philadelphia moet dit dus zelf bijhouden.

Agnes is de contactpersoon voor de maatschappelijke stages voor Philadelphia en zij wil ook graag een vast contactpersoon van Philadelphia.

Als het draaiboek klaar is, mail ik die naar Agnes.

Adviezen

Agnes geeft aan dat uitvoerende opdrachten die duidelijk omschreven zijn, goed zijn voor leerlingen uit het eerste en tweede leerjaar van het voortgezet onderwijs.

Bij 4 en 5 havo kun je denken aan kleine opdrachten en iets opzetten.

Ideeën voor activiteiten:

- Samen dingen maken zoals een surprise, fotoboek of iets knutselen wat bij het seizoen hoort.
- Avondvierdaagse lopen, naar de film, winkelen, ergens iets drinken, spelletjes.
- Als je activiteiten wil uitvoeren, kun je ook gebruik maken van bijvoorbeeld lokalen van het Staring College (middelbare school in Lochem) of van locaties die Philadelphia zelf heeft, zoals 'Philadwars' of de 'Eetkamer'.

Agnes geeft nog aan dat een maatschappelijke stage er in verschillende vormen is. Bijvoorbeeld een lintstage of een blokstage.

Rinet Kasemir, stagemakelaar Twello:

Op 14 januari 2011 heb ik een gesprek gehad met Rinet. Zij is de vrijwilligerscoördinator voor Twello en zij houdt de vacaturebank bij voor de MaS (maatschappelijke stage) en heeft een goed contact met de scholen. De leerlingen nemen in de meeste gevallen direct contact op met de organisatie. Maar in de zorg is dat niet zo, dat eerste contact gaat via Rinet.

Afspraken

Philadelphia kan een kluskaart invullen, voor de regio Twello, en die naar Rinet mailen. Zij zet dit op internet. De doelstelling hoeft niet ingevuld te worden, die heeft ze al. Graag naar Rinet mailen als de klus bezet is.

Al het contact gaat via de mail.

Ik heb afgesproken, dat ik het draaiboek mail als die klaar is.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Adviezen

Op de site staan verschillende ideeën.

Het is per school verschillend, welke leerlingen welke stage lopen. Rinet vindt zelf vooral derde en vierde jaars geschikt voor externe stage. Voor mijn doelgroep is het handig om zo oud mogelijke leerlingen te hebben, die zijn zelfstandiger.

Per 1 januari 2012 gaat de MaS veranderen, alle leerlingen van alle opleidingen gaan 30 uur per jaar stage lopen, dit wordt dus minder.

Corrie de Zwaan, stagemakelaar Apeldoorn:

Op 2 februari heb ik een gesprek gehad met Corrie, over hoe Philadelphia kan samenwerken met de middelbare scholen in Apeldoorn. Corrie is, samen met een collega, stagemakelaar in Apeldoorn.

Afspraken

Corrie is contactpersoon tussen leerlingen en Philadelphia.

Zij wil graag ook een vaste contactpersoon van Philadelphia, dit geef ik nog aan haar door.

Philadelphia kan een klus aanmelden bij haar, die gaat op de site en dan kunnen leerlingen reageren.

Graag leeftijd invullen in plaats van schooljaar.

Philadelphia bepaald zelf welke leerlingen van welke opleiding ze willen, als ze advies willen kunnen ze contact opnemen met Corrie.

Als het draaiboek klaar is, mail ik deze naar Corrie.

Adviezen

Er zijn verschillende soorten stage:

- Regulier: stage verdeeld over schooljaar.
- Blok: paar dagen achter elkaar.
- Projectweek.

Normaal gaan leerlingen van het vmbo in het tweede en derde leerjaar stagelopen en van havo en vwo in het derde en vierde leerjaar.

Ze heeft de volgende ideeën voor stages:

- Meedraaien met reguliere activiteiten.
- Koekjes bakken.
- Verwenactiviteit.
- Avondvierdaagse lopen.
- Op de kinderboerderij helpen.
- Dansen.

Verder geeft Corrie aan, dat kennismaking en voorbereiding op de doelgroep erg belangrijk is.

Karin van Aalst, stagemakelaar Brummen:

Op 7 februari heb ik een gesprek gehad met Karin. De situatie in Brummen is anders dan in de andere plaatsen. Brummen heeft geen middelbare school en daarom is er daar ook geen stagemakelaar.

Wel is er een vacaturebank voor vrijwilligers, waar ook leerlingen zoeken naar een maatschappelijke stage. Karin is de vrijwilligerscoördinator van Brummen.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Afspraken

- Ik maak een algemeen stukje over MaS bij Philadelphia voor op de site en in de nieuwsbrief.
- Karin screent deze mensen kort en stuurt ze door naar de contactpersoon bij Philadelphia.
- Deze contactpersoon plant de MaS leerlingen in.
- Als het draaiboek klaar is, mail ik dat naar Karin.
- Naam van de contactpersoon naar Karin mailen.

10.4 Uitkomsten van de gesprekken met de Mbo-scholen

In maart 2011 heb ik gemaild met de volgende mensen van ROC Aventus:

- De manager van de sportopleidingen, Apeldoorn.
- De manager van de opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg, Zutphen, Apeldoorn en Deventer.
- Een docent van de opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg Deventer.
- De manager van Pedagogisch werk 3, Zutphen.
- De manager van de opleiding Dans, Zutphen en Apeldoorn.
- De manager van de sector ondernemen, Zutphen.
- Docent welzijn, Zutphen.
- Docent welzijn, Apeldoorn.

Van de docenten Welzijn in Zutphen en Apeldoorn heb ik te horen gekregen, dat zij niet meer werken met kort durende stages, dus dat er wat haar betreft geen samenwerking inzat.

Van de manager Pedagogisch werk hoorde ik, dat zij alleen de opleiding kinderopvang onder zich had, dus dat is geen relevante opleiding.

Met de docent van de sportopleiding heb ik een afspraak gemaakt voor 4 april.

Met de manager van de opleiding MMZ heb ik een afspraak op 11 april

Met de manager van de opleiding Dans heb ik een afspraak op 12 april.

De manager van de opleiding Ondernemen, heeft de mail doorgestuurd naar een docent en ik heb hier geen reactie op gekregen. Van Joke Leenarts hoorde ik dat hij geen interesse had.

Daarnaast heb ik mailcontact gehad met de projectmanager stage eerste jaars van de opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg van het Hoornbeeck College in Apeldoorn. Met hem heb ik een gesprek op 19 april.

Gesprek met Eelco Snijders, docent Sport en Bewegen ROC Aventus:

Op 4 april heb ik een gesprek gehad met Eelco Snijders, hij is docent Sport en Bewegen bij ROC Aventus in Apeldoorn. Hij heeft eerst verteld hoe het gaat met de stages. We hebben het alleen gehad over niveau drie en vier, omdat niveau twee niet geschikt is voor de gehandicaptenzorg.

Alle leerlingen doen de eerste twee jaar niveau drie en als dat goed gaat, stromen ze in het derde jaar door naar niveau vier.

Tijdens de opleiding in niveau drie lopen de leerlingen een jaarstage, ze gaan dan van maandag tot en met woensdag naar school en lopen op donderdag en vrijdag stage. Tijdens deze stage gaan ze ook activiteiten uitvoeren.

Daarna lopen ze een zogenoemde B – stage. Deze stage duurt 30 tot 40 uur gedurende het schooljaar en ze kunnen deze zelf invullen, door in verschillende organisaties activiteiten uit te gaan voeren.

Leerlingen lopen vooral stage in de voor hen bekende instellingen en niet zo zeer in voor hen onbekende instellingen.

Eelco gaf aan, dat als Philadelphia activiteiten, zoals een sporttoernooi, wil laten uitvoeren door stagiaires, dit alleen haalbaar is als Philadelphia ook jaarstages aanbiedt. Op dit moment is dat nog niet

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

zo, maar ik heb deze vraag neergelegd bij Masja Meijer, locatiemanager en bij Henriette Nauta, praktijkopleider. Masja gaat bekijken of deze stagiaires bij de fysiotherapie mee kunnen lopen en Henriette gaat bekijken of deze stagiaires bij dagbesteding mee kunnen draaien.

In het kader van mijn onderzoek is het nu dus niet mogelijk, om stagiaires van de opleiding sport en bewegen in te zetten bij het organiseren van activiteiten, maar misschien is dit in de toekomst wel mogelijk.

De afspraken die ik nu met Eelco gemaakt heb, zijn:

- Ik vraag na of er een mogelijkheid is voor een sportstagiaire bij Philadelphia.
- Ik laat weten of dit mogelijk is.

Na het gesprek met Leon Falkena, heb ik Eelco gemaïld met de vraag of het bij de opleiding Sport en Bewegen ook mogelijk is, om leerlingen aan het eind van een lessenreeks over de doelgroep (die hebben zij ook) activiteiten uit te laten voeren. Hij zou dit overleggen met zijn collega's en hier heb ik nog niets over teruggehoord.

Telefonisch gesprek met Joke Leenarts, hoofd stagebureau Gezondheid en Welzijn:

Op 5 april heb ik een telefonisch gesprek gehad met Joke Leenarts, zij is het hoofd van het stagebureau van de sector gezondheid en welzijn in Apeldoorn. Zij was mijn mail tegengekomen en wilde weten of ik ondertussen wist dat zij geen kortdurende stages hadden. Dit had ik ondertussen vernomen van een van haar collega's. We hebben het nog kort over mijn onderzoek gehad en zij gaf aan, dat het voor studenten niet mogelijk is om incidenteel een activiteit uit te voeren. Daarvoor krijgen zij geen studiepunten. Dus hierin kunnen we niet samenwerken.

Ik heb haar ook nog gevraagd naar een collega van haar, van de sector ondernemen, omdat ik geen reactie kreeg van hem op mijn mailtjes. Zij gaf aan, dat hij dan waarschijnlijk geen interesse had en daarom niet reageerde. Het had volgens haar ook geen zin, om hem nogmaals te mailen of te bellen.

Gesprek met Leon Falkena, teammanager MMZ van ROC Aventus:

Op 11 april heb ik een gesprek gehad met Leon Falkena, teammanager van de MMZ (Medewerker Maatschappelijke Zorg) opleiding in Apeldoorn.

Leon vertelde dat de MMZ opleiding zich richt op de ouderenzorg en de gehandicaptenzorg.

Leerlingen van deze opleiding lopen dus ook stage bij Philadelphia en als zij dit doen, kunnen ze ook altijd activiteiten uit het activiteitendraaiboek uitvoeren.

Daarnaast dacht Leon dat het misschien mogelijk is, om een soort stagedag aan het eind van een lessenreeks in te plannen. De leerlingen van de opleiding MMZ krijgen in hun 3^e en 4^e jaar van de opleiding les in de verschillende doelgroepen en aan het eind van deze lessenreeks zou het een mooie afsluiting zijn, om een dag (of eventueel meerdere dagen) activiteiten uit te voeren met deze doelgroep.

Voor Philadelphia houdt dit in, dat er twee keer per jaar een vast moment is waarop er activiteiten uitgevoerd kunnen worden met cliënten.

Leon moet dit plan met een docent bespreken en kijken of er draagvlak voor is.

De afspraak die ik nu met Leon gemaakt heb, is dat Leon dit plan gaat bespreken met de verantwoordelijke docent en die zal mij dan mailen om een afspraak te maken. Dan kan ik met deze docent in gesprek, om te kijken of we dit concreet kunnen maken.

Gesprek met Piet de Kant, teammanager dansopleiding van ROC Aventus:

Op 12 april heb ik een gesprek gehad met Piet de Kant, teammanager van de opleidingen Sport en Dans van ROC Aventus in Zutphen. We hebben gesproken over hoe we zouden kunnen samenwerken. Piet is op zoek naar structurele stages, waarbij leerlingen van de dansopleiding 1 a 2 dagen in de week stage kunnen lopen. Dit moet natuurlijk wel te maken hebben met de opleiding Dans, dus komen dansscholen en theaterscholen hiervoor in aanmerking. Philadelphia heeft, voor zover ik weet, geen plek voor een leerling van de opleiding Dans, maar dit ga ik navragen. Als Philadelphia wel stageplaatsen heeft voor de opleiding Dans, dan moeten deze wel geaccrediteerd zijn.

Tweede jaars studenten moeten leren lesgeven, dus aan het eind van de lesperiode over didactiek zouden zij wel een workshop dans kunnen geven aan cliënten van Philadelphia. Dit zou dan wel van tevoren gepland kunnen worden.

Tot slot, kan Philadelphia altijd een verzoek indienen bij de opleiding Dans voor een incidentele workshop. Het is dan aan de opleiding of zij wel of niet aan het verzoek gehoor geven.

De afspraken die ik nu met Piet gemaakt heb, zijn:

- Ik vraag na of er mogelijkheid is voor een structurele stageplaats voor een leerling van de opleiding Dans.
- Ik vraag na of er behoefte is om 1 à 2 keer per jaar een dansworkshop voor cliënten te hebben.
- Ik laat weten wat de antwoorden zijn op bovenstaande punten.

Gesprek met Marga Martena, docent van ROC Aventus in Deventer.

Op 14 april heb ik een gesprek gehad met Marga Martena, docent van de opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg in Deventer.

Marga vertelde, dat ze eerder eerste jaars activiteiten met doelgroepen lieten doen, als een vorm van stage. Nu gebeurt dat niet meer, omdat hier geen tijd meer voor is. Marga zou het goed vinden, als het in de toekomst wel weer gaat gebeuren, maar daar heeft ze nu nog geen zicht op.

Tijdens het gesprek kwam ik er achter, dat Leon Falkena, waar ik op 11 april mee gesproken had, ook de manager is van Marga. Het ROC geeft op elke locatie hetzelfde lesprogramma, dus als ze in Apeldoorn stagiaires gaan inzetten bij activiteiten voor cliënten, doen ze dat in Deventer en Zutphen ook. Marga heeft telefonisch contact opgenomen met Leon, ook omdat ik nog bericht van hem zou krijgen, en ze hebben overleg gehad over of ze mee kunnen werken.

Het punt is, dat ze nu nog niet weten hoeveel leerlingen ze volgend schooljaar hebben en hoeveel tijd ze overhouden voor dit soort stages. Eigenlijk kunnen ze nu nog geen uitsluitsel geven, pas in september hebben ze hier een goed beeld van.

Het komt er dus op neer, dat ze op dit moment nog geen toezeggingen kunnen doen.

Ze geven wel aan dat de bereidheid er is, dus zo gauw ze mee kunnen werken, geven ze dit aan bij Philadelphia. Het kan zijn dat ze mij eerst mailen, maar dan zet ik het door naar de praktijkopleiders. Het ROC heeft al wel de naam en het mailadres van een van de praktijkopleiders.

Marga gaf de volgende adviezen:

- Als we een keer mensen nodig hebben voor een bepaalde activiteit (eenmalig), dan kunnen we altijd contact opnemen met Marga en dan probeert zij leerlingen te motiveren hiervoor.
- Philadelphia kan vast gaan nadenken, over hoe zij de activiteiten aan wil bieden aan het ROC.
- Zo zijn heeft een site, www.vrijwilligerszozijn.nl, hierop staan een soort vacatures waarop leerlingen en andere vrijwilligers kunnen reageren, Philadelphia zou ook zoiets kunnen doen.

Doordat Marga telefonisch contact heeft opgenomen met Leon Falkena, heb ik nu duidelijk dat er op dit moment geen samenwerking in zit. Daarom hebben we voor mijn onderzoek ook geen vervolg afspraken gemaakt.

Gesprek met Henk Terlouw, projectmanager van het Hoornbeeck College in Apeldoorn:

Op 19 april heb ik een gesprek gehad met Henk Terlouw van het Hoornbeeck College in Apeldoorn. Hij is de projectmanager van de stages voor eerstejaars studenten van de MMZ opleiding.

Hij vertelde dat eerste jaars les krijgen in verschillende onderdelen, zoals kinderopvang, ouderenzorg en gehandicaptenzorg. Als afsluiting moeten de studenten dan een integrale opdracht maken en hiervoor zou een activiteit doen met een cliënt een goede opdracht zijn. Dit is wel een vast moment per jaar (waarschijnlijk begin november). De integrale opdracht is in het bezit van de praktijkopleider van regio Gelderland Noord.

De leerlingen die het Hoornbeeck College bezoeken, komen voornamelijk uit de plaatsen Apeldoorn, Nunspeet, Vierhouten, Rijssen en Heerde. Henk vroeg wel of wij in al deze plaatsen stageplekken aan kunnen bieden. Dit ga ik nakijken.

Wat betreft tweedejaars studenten, daar is er geen mogelijkheid om activiteiten uit te voeren met cliënten.

Voor derde jaars is dit nog niet helder. Als mijn draaiboek klaar is, dan stuurt Henk dit door naar de projectmanager voor de stages in het derde jaar.

De afspraken die ik met Henk gemaakt heb, zijn:

- Ik mail Henk de gegevens van de nieuwe praktijkopleider.
- Als het draaiboek klaar is, mail ik die naar hem.
- Ik ga navragen hoe het Hoornbeeck College, Philadelphia het beste kan benaderen. Is dit via de praktijkopleiders of via de locatiemanagers?
- Henk mailt mij het onderwijsprogramma, zodat ik weet in welke periode de leerlingen een activiteit kunnen uitvoeren.
- Henk mailt mij de integrale opdracht, zodat ik weet wat deze inhoudt.

10.5 De opzet van het draaiboek

Het draaiboek is gemaakt in het programma 'Publisher', dit is een programma van Microsoft Office. Als medewerkers het bestand openen, zien ze eerst de voorkant van het verslag. Als ze op het woord 'draaiboek' klikken, dan komen ze in de inleiding, waarin verteld wordt hoe het draaiboek werkt. Daarna komen ze bij de inhoudsopgave, waar alle activiteiten vermeld staan. Als een medewerker een bepaalde activiteit wil bekijken, klikt hij op de titel van de activiteit. Hij wordt dan automatisch naar de goede pagina gebracht. Op deze pagina staat alle relevante informatie over de activiteit, zoals voor welke leeftijd en doelgroep het geschikt is, welke materialen nodig zijn, wat de eventuele kosten zijn en welke stagiaires er ingezet kunnen worden.

Boven aan de pagina staat: 'vorige, inhoudsopgave, contacten, naar inleiding en volgende' en als men daarop klikt, komt men op de pagina die aangegeven staat. Het draaiboek is zo opgezet, dat je alleen binnen de categorie, bijvoorbeeld creatief, naar vorige en volgende gaat. Als je bij de laatste activiteit van een categorie bent, kun je niet verder klikken. Dan moet je eerst weer naar de inhoudsopgave.

Bij de contactpagina, kan men kijken naar de juiste plaats en ziet meteen hoe men contact kan opnemen met de stagemakelaar en wat men moet doen, om de maatschappelijke stagiaires in te zetten. Bovenaan ziet men ook Mbo-stagiaires staan en als men daarop klikt, kan men zien of en hoe deze stagiaires ingezet kunnen worden.

11. Conclusie & aanbevelingen

11.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geef ik de conclusies die uit het onderzoek volgen weer en doe ik aanbevelingen om verdere toepassing te realiseren.

11.2 Conclusies

In het voorjaar van 2010 ben ik benaderd door Erna Veldhorst, praktijkopleider, met de vraag of ik wilde onderzoeken of het mogelijk is, om cliënten leuke activiteiten aan te bieden, die niet te veel kosten. Stagiaires zouden hierbij ingezet kunnen worden.

Na een aantal gesprekken had ik de onderzoeksvraag geformuleerd:

“ Welke low budget activiteiten zijn geschikt voor de cliënten van Philadelphia regio Gelderland-Noord en hoe kunnen we Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages hierbij betrekken.”

Mijn doelstelling was dan ook, dat er eind mei 2011 een draaiboek zou liggen voor elke doelgroep binnen regio Gelderland-Noord, met hierin activiteiten voor cliënten en hoe men voor deze activiteiten gebruik kan maken van Mbo-stagiaires en maatschappelijke stages.

Ik ben begonnen met de gesprekken met de stagemakelaars, omdat ik niet goed wist wat de maatschappelijke stage precies inhield en zij hebben mij dat duidelijk uitgelegd en hebben mij veel informatie gegeven.

Vervolgens ben ik me gaan verdiepen in de theorie over het opzetten van activiteiten, het opzetten van een draaiboek, de verschillende doelgroepen en de begeleidingsstijlen die daarbij horen, het begeleiden van stagiaires, het referentiekader van Philadelphia en welke doelgroepen er vertegenwoordigd zijn in regio Gelderland-Noord.

Toen ik de theorie helder had, ben ik gesprekken gaan plannen met de verschillende Mbo-scholen in de regio en heb ik enquêtes verspreid onder de medewerkers en cliënten van de regio.

Mijn conclusies zijn:

* Zorg dat je het doel van je activiteit helder hebt.

Door het bestuderen van de theorie ben ik erachter gekomen, dat als je wil dat een activiteit slaagt, je ervoor moet zorgen dat je weet wat je doel is en dat je een plan maakt over hoe je de activiteit wil uitvoeren. Daarnaast moet je weten, wie de cliënt is of wie de cliënten zijn. Wat is zijn beperking en hoe moet je daarmee omgaan.

Tot slot, moet je goed nadenken over de structuur, de veiligheid en het appèl van de activiteit. Zo zorg je ervoor, dat de activiteit goed verloopt en dat de deelnemers het ook leuk vinden om te doen.

* De vorm van het draaiboek moet eenvoudig en digitaal zijn.

Als je wil dat veel mensen het draaiboek in kunnen zien, en dat het bijgewerkt kan worden, dan moet ik ervoor zorgen dat het draaiboek digitaal is. Iedere locatiemanager kan op de G-schijf van Philadelphia en kan er dus voor zorgen, dat medewerkers en cliënten het draaiboek kunnen inzien. Daarnaast moet het een eenvoudig te bedienen draaiboek zijn, waarbij je meteen alle informatie over de activiteit van je keuze kan zien.

Daarom ben ik gaan zoeken naar een manier om het draaiboek te maken en die heb ik gevonden in het programma Publisher van Microsoft Office.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

* Eén draaiboek voor de hele regio is beter dan verschillende draaiboeken voor de verschillende doelgroepen.

Vaak komen er verschillende doelgroepen op één locatie voor en veel activiteiten zijn voor meerdere doelgroepen geschikt. Daarom heb ik er voor gekozen, in overleg met mijn opdrachtgever, om één draaiboek te maken voor alle doelgroepen in de hele regio.

* De voorwaarden van Philadelphia voor het uitvoeren van de activiteiten zijn, dat de relevante protocollen gevolgd worden en dat stagiaires goed begeleid worden.

Alle protocollen staan in de bijlage en worden benoemd in hoofdstuk 2.3.

* Cliënten zullen zelf alle kosten van de activiteiten moeten betalen.

Philadelphia heeft geen geld meer om uit te geven aan activiteiten voor cliënten. Cliënten zullen dus eventuele kosten, zoals vervoer, entreekaartje of materialen, zelf moeten betalen.

In een enkel geval, is er hier een budget voor op de locatie, maar dat komt niet veel voor.

Belangenbehartigers moeten van te voren op de hoogte worden gebracht van deze kosten.

* In regio Gelderland-Noord zijn alle doelgroepen binnen de gehandicaptenzorg vertegenwoordigd.

Hier ben ik achter gekomen doordat ik het document "Herverdeling locaties" heb ontvangen van Petri Kremer, regiodirecteur van regio Gelderland-Noord. In dit document stonden alle doelgroepen opgenoemd en ik kwam er achter, dat er in de regio aan alle doelgroepen die er zijn binnen de gehandicaptenzorg, ondersteuning wordt geboden. Dit varieert dus van mensen met een ernstige verstandelijke beperking tot Niet-Aangeboren hersenletsel en alles daar tussen in.

* De begeleidingsstijl voor de verschillende doelgroepen, komt op veel punten overeen.

Er zijn wel wat verschillen in de begeleidingsstijl bij de verschillende doelgroepen, maar ook heel veel overeenkomsten. Alle cliënten willen met respect behandeld worden, willen duidelijkheid en weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast is duidelijke en heldere communicatie heel belangrijk. Geef dus maar één boodschap per keer, vraag na of ze het begrepen hebben, maak korte zinnen en wees zakelijk in je boodschap, vooral niet te emotioneel.

* De verschillende doelgroepen willen vaak dezelfde soort activiteiten doen en cliënten willen vaak eenvoudige activiteiten doen, zoals naar de dierentuin, knutselen en wandelen.

Uit de enquêtes kwamen bij veel verschillende doelgroepen, dezelfde activiteiten. Veel activiteiten kunnen ook bij meerdere doelgroepen uitgevoerd worden, al zal de uitvoering soms aangepast moeten worden.

Verder viel mij op, dat de cliënten vooral eenvoudige activiteiten willen doen, zoals wandelen, fietsen, knutselen of naar een dierentuin of pretpark. Ik had zelf verwacht, dat cliënten grotere activiteiten zouden willen doen, zoals een verwendag, of een sportdag. Dit willen sommige cliënten ook wel, maar de meeste cliënten willen vooral de eenvoudige activiteiten.

Mijn conclusies ten aanzien van deze deelvraag is, dat begeleiders vooral niet te moeilijk moeten denken. Cliënten willen eenvoudige activiteiten en die zijn vaak goed te realiseren. Al zal er bij de uitvoering bij de verschillende doelgroepen verschil zitten. Bijvoorbeeld bij knutselen, mensen met een lichte en matige verstandelijke beperking kunnen meehelpen, maar mensen met een ernstige meervoudige beperking, vinden het misschien wel heel leuk om erbij te zitten.

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

* ROC Aventus en Het Hoornbeeck College willen meewerken aan het uitvoeren van activiteiten voor cliënten, al weet ROC Aventus nog niet of dit, in verband met de financiën, gerealiseerd kan worden. *De MMZ opleiding is de meest relevante opleiding voor de gehandicaptenzorg en zij willen activiteiten voor cliënten laten aansluiten bij een lessenreeks over de doelgroep. Dan zou er één of twee keer per jaar een activiteit met cliënten uitgevoerd kunnen worden.*

Het Hoornbeeck College wil zeker meewerken en ROC Aventus moet nog bekijken of dit gaat lukken, dat horen we in september.

De opleiding Sport en Bewegen kan alleen meewerken, als Philadelphia een reguliere stage aan kan bieden aan hun studenten.

De opleiding Dans kan meewerken door af en toe een workshop te geven.

* Alle stagemakelaars in de regio zijn enthousiast en willen meewerken.

Zij zijn de bemiddelaars tussen de middelbare scholen en de instellingen, als het gaat om het plaatsen van een maatschappelijke stagiaire. Ze geven wel aan, dat leerlingen van het VMBO, Havo en Vwo vanaf het derde leerjaar geschikt zijn voor Philadelphia om stage te lopen.

* Mbo-stagiaires kunnen ingezet worden bij de organisatie en uitvoering van activiteiten en maatschappelijke stages kunnen alleen ingezet worden bij de uitvoering van kleine activiteiten, waarbij wel begeleiding aanwezig is.

Van Mbo-stagiaires mag je meer verwachten, dan van leerlingen die een maatschappelijke stage lopen. Natuurlijk kunnen Mbo-stagiaires ingezet worden bij de uitvoering van activiteiten, zoals wandelen of knutselen, maar ze kunnen ook ingezet worden bij het organiseren van de grotere activiteiten, zoals een dansworkshop of een sporttoernooi.

Natuurlijk kunnen stagiaires die een reguliere stage lopen op een locatie ook altijd, in overleg met hun begeleider, activiteiten uitvoeren.

Maatschappelijke stagiaires kunnen niet ingezet worden bij het organiseren van grotere activiteiten, maar wel als hulp hierbij. Bijvoorbeeld bij een sportdag, een groepje van de ene naar de andere activiteit brengen.

Ze kunnen wel andere vormen van activiteiten zelfstandig uitvoeren, als deze binnen de woning zijn, of in de directe omgeving hiervan. Voorbeelden hiervan zijn wandelen, knutselen en spelletjes spelen.

Bij maatschappelijke stagiaires moet wel goed gekeken worden naar de leeftijd en het opleidingsniveau. Iemand van 14 jaar kan en mag niet zoveel als iemand van 17 jaar.

* Mbo-scholen hebben het meeste aan deze stage opdracht, als het gekoppeld wordt aan een lessenreeks over de doelgroep. Het is dan een afsluitende activiteit en de leerlingen kunnen op deze manier kennis maken met de doelgroep.

Dit geldt voor de opleidingen MMZ, Dans en Sport en Bewegen.

* Philadelphia heeft voordeel bij het inzetten van stagiaires bij de uitvoering van activiteiten voor cliënten, doordat de cliënt dan een leuke activiteit heeft en de stagiaire op een leuke manier kennis maakt met de doelgroep.

Philadelphia heeft hier veel aan, omdat zij zo studenten kennis kunnen laten maken met de doelgroep en er op vaste momenten per jaar een activiteit uitgevoerd kan worden. Zo weten de medewerkers op de locatie en de cliënten ook waar ze aan toe zijn.

Maatschappelijke stages kunnen op ieder moment van het schooljaar ingezet worden. Als medewerkers en cliënten een activiteit bedacht hebben, kunnen ze dit aangeven op de website van de

Cliënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

desbetreffende stagemakelaar en dan is het afwachten tot er iemand reageert.

Dat kan een nadeel zijn, maar als medewerkers en cliënten dit van te voren weten, kunnen ze ook al activiteiten op de website zetten, die pas over een tijd uitgevoerd hoeven worden. Dan is er tijd genoeg om een maatschappelijke stagiaire te vinden.

Philadelphia is dus afhankelijk van de Mbo-scholen en de maatschappelijke stagiaires. Zij kunnen niet ad hoc een activiteit door stagiaires uit laten voeren, maar met een goede planning is er veel te regelen.

11.3 Aanbevelingen

* Locatiemanagers zouden op elke locatie iemand moeten aanstellen, die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de activiteiten uit het draaiboek.

Om ervoor te zorgen dat het draaiboek gebruikt gaat worden en dat zowel cliënten en medewerkers, als stagiaires er voordeel uit kunnen halen, is het belangrijk dat locatiemanagers op elke locatie iemand aanstellen, die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van activiteiten uit het draaiboek. Deze persoon is er dan verantwoordelijk voor, dat de activiteit die uitgevoerd gaat worden door maatschappelijke stagiaires, op de site van de desbetreffende stagemakelaar staat en is contactpersoon voor de stagemakelaar. Daarnaast moet deze persoon, of een collega, de stagiaire begeleiden. Deze medewerkers kunnen gecoacht worden door de praktijkopleiders van de regio.

* Zoveel mogelijk medewerkers moeten toegang hebben tot het draaiboek, plaats het daarom op intranet.

Daarnaast is het belangrijk, dat zoveel mogelijk medewerkers bij het draaiboek kunnen. Nu is er afgesproken, dat het draaiboek op de G-schijf van locatiemanagers komt te staan, maar het draaiboek is beter te bereiken als deze op intranet van Philadelphia staat.

Intranet van Philadelphia is niet regionaal, maar landelijk en misschien doen ze in andere regio's dan ook nog ideeën op, waardoor die cliënten ook leuke activiteiten met stagiaires kunnen gaan doen.

Om alle medewerkers te attenderen op het feit dat het draaiboek op de G-schijf van locatiemanagers staat, mail ik een flyer naar locatiemanagers met het verzoek, deze op alle locaties op te hangen.

* Onderhoud regelmatig contact met ROC Aventus en Het Hoornbeeck College om ook in de toekomst activiteiten door stagiaires uit te laten voeren.

Om ervoor te zorgen, dat er in de toekomst ook Mbo-stagiaires van ROC Aventus activiteiten gaan uitvoeren met cliënten, is het van belang dat de praktijkopleider van regio Gelderland-Noord contact onderhoudt met Leon Falkena, teammanager van de opleiding MMZ. Hij kan pas volgend schooljaar aangeven of de leerlingen activiteiten aan het eind van een lessenreeks over de doelgroep, kunnen gaan uitvoeren.

Daarnaast is het aan te bevelen, om een reguliere stageplaats voor een student van de opleiding Sport en Bewegen te creëren, omdat deze student dan ook activiteiten met andere cliënten in de regio kan uitvoeren, op het gebied van sport en bewegen.

Ook is het aan te bevelen, om het draaiboek te gebruiken bij het werven van stagiaires. Als zij deze in kunnen zien, hebben ze ook een idee waar het om gaat bij het uitvoeren van activiteiten bij cliënten van Philadelphia.

* Breid het aantal stagiaires uit, door ook de Mbo-scholen aan de rand van de regio erbij te betrekken. Het Hoornbeeck College, en wellicht ook ROC Aventus, heeft te maken met leerlingen uit omliggende plaatsen, die niet bij regio Gelderland-Noord horen. Het is aan te bevelen, om ook in deze plaatsen activiteiten uit te laten voeren door stagiaires op locaties van Philadelphia.

* Maak gebruik van de locaties die Philadelphia heeft voor het uitvoeren van activiteiten.

Zoals Philadwars, de Eetkamer, ruimtes bij dagbesteding en dergelijke.

Ook is het vaak mogelijk om activiteiten uit te voeren op de school van de leerlingen. Het Staring College in Lochem, is hier een voorbeeld van.

Literatuurlijst en praktijkbronnen

Literatuurlijst:

Bentvelsen, Y. (2011). *Omgaan met autistische mensen*. Opgeroepen op april 4, 2011, van Leren.nl: <http://www.leren.nl/cursus/sociale-vaardigheden/bijzondere-mensen/autistische-mensen.html>

Damiaens, E. (2007). *Evenementen organiseren*. Apeldoorn: Garant.

Dosmilcinco, praktische ethiek. (2010). *Matige verstandelijke handicap*. Opgeroepen op april 5, 2011, van www.dosmilcinco.nl:

http://www.dosmilcinco.nl/Praktische_Ethiek_2/Les2/matige_verstandelijke_handicap.html

Graaf, E. L. (2010). Basistraining Autisme. *Facet Trainingen Basistraining autisme* (pp. 2 - 4). Apeldoorn: Facet Trainingen.

Graaff, F. d. (1999). *Mensen met een (zeer) ernstige verstandelijke handicap*. Houten/ Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Graag, E. L. (2010). Basistraining Autisme. *Facet trainingen basistraining autisme* (pp. 2 - 4). Apeldoorn: Facet trainingen.

Kasemir, R. (2010). Maatschappelijke stages 2010/ 2011. *Informatie voor organisaties in de gemeente Voorst en omgeving*. Voorst, Gelderland, Nederland: Steunpunt Vrijwilligerswerk Voorst.

Laming, C. (2006). *Activiteiten methodiek voor agogische beroepen*. Baarn: HBuitgevers.

Marlis, orthopedagogische praktijk. (2009). *Tips autisme*. Opgeroepen op april 4, 2011, van <http://gedragsproblemen-kinderen.info>: http://gedragsproblemen-kinderen.info/Tips_Autisme.htm

MEE Noordwest - Holland. (2010). *Omgaan met mensen met een lichte verstandelijke beperking*. Opgeroepen op april 5, 2011, van www.meewh.nl: http://www.meewh.nl/viewobje.asp?obj_id=649

MEE Twente. (2011, maart 22). *Ouders met een verstandelijke beperking*. Opgeroepen op april 6, 2011, van [meetwente.nl](http://www.meetwente.nl): http://www.meetwente.nl/index.php/id_pagina/41012/ouders-met-verstandelijke-beperking.html

missie en visie. (2010, April). Opgeroepen op Maart 2, 2011, van Website van Philadelphia: www.philadelphia.nl

N.A.H. Algemeen, van en door mensen met een Niet - Aangeboren hersenaandoening. (2007). *gevolgen van n.a.h.* Opgeroepen op april 6, 2011, van [n.a.h. algemeen](http://www.nah-algemeen.nl): http://www.nah-algemeen.nl/info/info.php?page=gevolgen_van_nah

Omgaan met NAH. (2010). Opgeroepen op Februari 18, 2011, van [NAH-info.nl](http://www.nah-info.nl): <http://www.nah-info.nl/omgaan.php>

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Over Philadelphia. (2010, April). Opgeroepen op Maart 2, 2011, van Website van Philadelphia: www.philadelphia.nl

Penne, A. (2010, Juni 08). *Dagbesteding voor personen met EMB.* Opgeroepen op Februari 18, 2011, van Katholieke Universiteit Leuven: <https://ppw.kuleuven.be/ogop/dagbesteding>

Philadelphia. (2010). *Herverdeling Locaties Regio Gelderland Noord.* Apeldoorn: Philadelphia.

Slot, D. (2007, April 15). *Encyclo Online Encyclopedie.* Opgeroepen op Februari 18, 2011, van www.encyclo.nl: <http://www.encyclo.nl/begrip/activiteit>

Stichting Daniel. (2009). *Beschrijving doelgroep.* Opgeroepen op april 5, 2011, van www.stichting-daniel.nl: <http://stichting-daniel0.tripod.com/id9.html>

Stimulanz. (2009, November 19). *Leven met een meervoudige beperking.* Opgeroepen op April 5, 2011, van www.socialezekerheid.nl: <http://www.socialezekerheid.nl/smartsite.dws?id=89643>

Twint, E. v. (2010). *Definitie van verstandelijke beperking.* Opgeroepen op maart 14, 2011, van www.verstandelijkbeperkt.nl: <http://www.verstandelijkbeperkt.nl/verstandelijkebeperkingstudenteninfo.php>

Uffelen, M. v. (2010). *me4you in Zutphen 2010. Informatie voor organisaties in Zutphen en omgeving.* Zutphen, Gelderland, Nederland: Vrijwilligerscentrale Zutphen.

Uw vraag autismespectrumstoornissen. (sd). Opgeroepen op maart 3, 2011, van www.centrumautisme.nl: <http://www.centrumautisme.nl/templates/faq.aspx?PageID=306>

Wat is BOL/ BBL. (2009). Opgeroepen op Februari 21, 2011, van ROC Aventus: <http://www.ventus.nl/portal/page/portal/web/scholieren/studerenbijventus/leerwegen>

Praktijkbronnen

Documenten van Philadelphia:

Document ‘Herverdeling locaties’, ontvangen van regiodirecteur Petri Kremer.

Protocol cliëntvervoer

Bijlage bij protocol cliëntvervoer

Protocol elektronisch communicatieverkeer en computergebruik

Toestemmingsformulier audiovisuele opnamen

Gedragscode

Protocol privacy

Bijlage bij protocol privacy

Protocol voedselveiligheid

Protocol stagiaires en leerlingen

Werkprotocol stagiaires

Stageformulier

Werkplan beroepspraktijkvorming

Beleidsplan beroepspraktijkvorming

Handreiking Maatschappelijke stage bij Philadelphia

Missie, visie en taken van Philadelphia

Clïënt en stagiaire: Samen een leuke dag!

Gesprekken om de mogelijkheid tot samenwerking te onderzoeken:

Naam	Functie	Instelling	Plaats
Marian van Uffelen	Stagemakelaar	Perspectief	Zutphen
Agnes Obbink	Stagemakelaar	Betula	Berkelland
Rinet Kasemir	Stagemakelaar	Mens en Welzijn	Voorst
Corrie de Zwaan	Stagemakelaar	Verenigingsburo	Apeldoorn
Karin van Aalst	Projectmedewerker vrijwilligerscentrale	Stichting Welzijn Brummen	Brummen
Eelco Snijders	Docent opleiding Sport en Bewegen	ROC Aventus,	Apeldoorn
Joke Leenarts	Hoofd stagebureau Gezondheid en welzijn	ROC Aventus	Apeldoorn
Leon Falkena	Teammanager opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg	ROC Aventus	Apeldoorn
Piet de Kant	Teammanager opleiding Dans	ROC Aventus	Zutphen
Marga Martena	Docent opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg	ROC Aventus	Deventer
Henk Terlouw	Projectmanager stages eerste jaars studenten van de opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg	Hoornbeeck College	Apeldoorn

Bijlagen

Bijlage 1: Informatie van Philadelphia:

- Protocol cliëntvervoer
- Bijlage bij protocol cliëntvervoer
- Protocol elektronisch communicatieverkeer en computergebruik
- Toestemmingsformulier audiovisuele opnamen
- Gedragscode
- Protocol privacy
- Bijlage bij protocol privacy
- Protocol voedselveiligheid
- Protocol stagiaires en leerlingen
- Werkprotocol stagiaires
- Stageformulier
- Werkplan beroepspraktijkvorming
- Beleidsplan beroepspraktijkvorming
- Handreiking Maatschappelijke stage bij Philadelphia
- Missie, visie en taken van Philadelphia

Bijlage 2:

Brief locatiemanagers
 De enquête voor medewerkers
 De reguliere vragenlijst voor cliënten
 De pictovragenlijst voor cliënten
 Uitslag van de enquête voor de cliënten
 Uitslag van de enquête voor medewerkers

Bijlage 3:

Flyer
 Het activiteitendraaiboek (deze staat in een aparte bijlage)